

Kaj razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Prižig pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Vse mesečno prejemne v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglaš po tarifu
Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček Jutra v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Vladarski prevrat na Rumunskem

BIVŠI PRESTOLONASLEDNIK KAROL SE JE Z LETALOM VRNIL IZ PARIZA V DOMOVINO IN NA ČELU DVEH POLKOV VKORAKAL V GLAVNO MESTO. — VLADA NA NJEGOVI STRANI.

BUKAREŠT, 7. junija. Bivši rumunski prestolonaslednik Karol, ki se je pred leti odpovedal pravici do prestolonasledstva in je živel od tedaj večinoma v Parizu, je prispel snoči čisto nepričakovano z letalom iz Pariza v Cluj (Kološvar na bivšem Erdeljskem), nakar je takoj nadaljeval z avtomobilom vožnjo v Bukarešt in v grad Cotrozni. Čim je prebivalstvo zvedelo za njegov prihod, mu je povsod prirejalo velikanske ovacije in ga viharno pozdravljalo. Po vsej deželi vlada največje vznemirjenje.

BUKAREŠT, 7. junija. O nenadnem povratku princa Karola v Rumunijo se poročajo sledeče podrobnosti:

Bivši prestolonaslednik je v petek popoldne odplul z letalom iz Pariza in pristal ob 22. uri v Cluju, kjer so ga sprejeli z največjimi častmi. Med dostojanstveniki, ki so ga prišli pozdravit, sta bila tudi dva ministra. Iz Cluja se je princ Karol odpeljal z nekim vojaškim letalom, katero je spremljalo celo letalsko brodogle.

Pred Bukareštom sta pričakovala prestolonaslednika dva polka, ki sta mu izkazala vse vojaške časti in tudi takoj prisegla. Na čelu teh močnih vojaških oddelkov je vkorakal potem bivši prestolonaslednik v glavno mesto, kjer ga je prebivalstvo, ki je med tem že zvedelo za njegov prihod, sprejelo z velikanskim navdušenjem.

Princ je odšel najprej v grad Cotrozni, kjer je imel takoj daljši razgovor s svojim bratom princem Nikolajem. Sledila je takoj konferenca z ministrskim predsednikom Manium, nato pa je bila sklicana izredna seja ministrskega sveta. Kabinet Maniu je na tej seji odobril povratek bivšega prestolonaslednika in sklenil, da takoj skliče zakonodajno skupščino, da razveljavi abdikacijo prestolonaslednika na prestol in prekliče prepoved o povratku. Izredni seji ministrskega sveta sta prisostvovala tudi princ Karol in njegov brat princ Nikola, kakor tudi

vsi ostali člani regentskega sveta.

Splošno prevladuje naziranje, da bo bivši prestolonaslednik Karol še tekom današnjega dne proglašen za kralja Rumunije.

LONDON, 7. junija. Listi poročajo, da je imel princ Karol rumunski, ki se je sedaj vrnil v Bukarešt, te dni v Berchtesgadnu sestanek s svojo materjo, kraljico Marijo. Nato je sledil sestanek z njegovo zakonsko soprogo grško princeso Heleno. Med obema je prišlo pri tej priliki do popolne sprave. Princ Karol je istočasno obvestil gospo Lupescu, s katero je živel v Parizu, da mu nalaga dolžnost napram domovini, da prekine z njo vse odnose.

BUKAREŠT, 3. junija. Javnost in časopisje je povratek prestolonaslednika Karola večinoma močno presenetil. Le list kmečke stranke »Cuventul« je prinesel neko tozadevno vest. List navdušeno pozdravlja povratek princa Karola in pravi, da se bo ves narod zbral okrog njegovega prestola in njegove dinastije.

Letalske katastrofe

BUKAREŠT, 7. junija. Potniško letalo Dunaj - Bukarešt je včeraj popoldne pri Giurgiu treščilo na tla. Letalo se je popolnoma razbilo, uničenih je bilo 22 vreč pošte, pilota in nekega rumunskega potnika pa so težko ranjena prepeljali v bolnico.

NEWYORK, 7. junija. Potniško letalo Boston - Newyork se je moralo vsled pokvarjenega motorja spustiti na morje. Ker pa letalo ni bilo opremljeno za pristanke na vodi, je bila kabina takoj preplavljena in so se potniki rešili na krila letala in potem s plavanjem. 12 potnikov in oba pilota so dobili pri tem lažje poškodbe, 2 so prepeljali v brezupnem stanju v bolnico, 1 potnik pa je našel smrt v morskih valovih.

ki na svoji turneji po Evropi gostuje samo v največjih mestih, medpotoma ustavi tudi v Mariboru in nam nudi celo — ne na oficijelnem koncertu, ampak z improviziranim pevskim nastopom na našem Glavnem trgu priliki, da slišimo švicarsko pesem, izraz njihove glasbene kulture, pomeni to nedvomno za naš Maribor veliko in častno kulturno-umetniško odlikovanje. Zakaj to ni več kurtoazija, s katero vrnejo Švicariji obisk naši Glasbeni Matci, to je počaščenje našega Maribora kot takega in cele naše pokrajine. To je pa obenem signal za navezovanje še tesnejših medsebojnih kulturnih stikov z zapadno Evropo.

Pri tej priliki smatramo za svojo dolžnost, spregovoriti resno besedo na adresu naših častivrednih someščanov Nemcev. Ne onih renegatov, ki jih je rodila in odgojila slovenska mati in ki so iz kakršnihkoli razlogov postali poturice, zakaj nje zaničujemo. Ampak onih resnično nemških rojenih in vzgojenih inših someščanov, ki jih spoštujemo kot enakopravne sodržavljane in katerim priznamo polno pravico, da se kulturno samosvoje izži-

ve. Da se jim zadevne možnosti ne jemlje, je pač jasen dokaz dejstvo, da se vse njihove kulturne prireditve — vključno očividnemu in namernemu bojkotu naših kulturnih pireditev z njihove strani! — vrše nemoteno in da je nedavno njihova centralna organizacija priredila letos že svojo tretjo veliko javno prireditev. Ne morejo zanikati, da se jim v okviru naše države pušča polna možnost afirmacije in razvoja. Zlasti je nepotrebno, da skušajo med njimi gotovi elementi izrabljati obiske nemških sonarodnjakov iz inozemstva v svrhu afirmacije tukajšnjega nemštva na način, ki pomeni — z ozirom na sicer že zaprte, a še vedno ne zaceljene rane preteklosti! — grobo provokacijo naše jugoslovanske nacije. Kdor je bil ob priliki avtomobilistov iz Nemčije priča ostenativno-izživalnega hajljanja nekaterih tukajšnjih nemških skupin, in kdor iz za predprekratne dobe ve, da je bil to bojni klic mariborskega, celjskega in ptujskega nemštva zoper nas in signal za atake na naše narodne domove in na naše osebe, mu je bilo jasno, da so ti elementi izrabljali našo

gostoljubnost napram gostom v svoje zahrbtno-politične svrhe. Upamo, da se to ne bo ponovilo ne tokrat in nikdar več. Pregledoko so se sede rane iz predvojnih dob, da bi bile že popolnoma zaceljene. V interesu mirnega sožitja in v interesu tujkoprometnega in gospodarskega razvoja Maribora je, da njihče brezvestno ne odpira starih ran. Tem manj, ker niti švicarski niti katerikoli drugi nemški izletniki ne prihajajo k nam zato, da bi iskali pri nas afirmacijo nemštva, ampak da vidijo naše kraje in se navžijejo njih lepote, in je samo v nas vseh interesu, da jih zadovoljimo v tujsko-prometnem pogledu. Afirmirati pa se mora, da je Maribor važna obmejna postojanka Jugoslavije, ki stremi za tem da nudi tujcu vse, kar more in mora nuditi — jugoslovanski Meran.

Iskreno pozdravljamo v znamenju kulture in tesnih političnih in gospodarskih stikov jutrišnje izletnike iz ju ga in zapada na naših mariborskih tleh, in želimo, da odneso najlepše sp mine na ure, ki jih bodo med nami pre živeli!

Odličnim gostom v pozdrav

Jutri bo naš Maribor deležen obiska zastopnikov dveh prijateljskih nam držav: grških gospodarskih krogov iz Soluna in celotnega pevskega zbora »Harmonie« iz Curiha v Švici. Ti obiski so za naš Maribor velevažnega pomena tako iz kulturnih, kakor gospodarskih in političnih, zlasti pa tudi iz tujsko-prometnih vidikov.

Grški izletniki iz Soluna, zastopniki grške trgovine in industrije, so prišli v našo državo, da si ogledajo na eni strani naše pokrajinske lepote, na drugi strani pa naše gospodarske ustanove in naše gospodarsko življenje sploh. Celi grški tisk poroča z najtoplejšimi komentarji o navdušenih sprejemih, ki se prirejajo v Jugoslaviji solunskim izletnikom. Vsi listi prinašajo uvodne članke, ki so posvečeni grško-jugoslovenskemu prijateljstvu in v k njih podčrtavajo, kako je to prijatelstvo z obiskom solunskih izletnikov ojačano. Izjave obojestranskih vodilnih oseb na odgovornih mestih so izraz čustev, ki žive v zavesti obeh narodov. Vprašanje balkanske unije je ob tej priliki postavljeno na dnevni red splošne diskusije. Grški narod vidi v tem srečanju dveh narodov velik pomen za urejevanje medbalkanske atmosfere.

Tako grška javnost. Nedvomno je cela naša javnost solidarna s tem pojmovanjem in vidi v posetu grških izletnikov podkrepljenje političnega prijateljstva, ki je vzraslo iz skupnih naporov v balkanski vojni in se je podkrepilo v povojnih prilikah ter našo končno svoj najvišji izraz v paktu prijateljstva, s katerim sporedno pa gre do tudi vedno tesnejši gospodarsko-trgovski stiki med obema narodoma. Ti stiki se bodo še bolj poglobili, čim bo jeseni sklicana velika medbalkanska konferenca, ki bo razpravljala in sklepala o konkretnih možnostih čim tesnejše in uspešnejše balkanske federacije, katere najuglednejša člana bota nedvomno Grška in Jugoslavija.

Tudi s Švico nas vežejo čustva iskrenega prijateljstva in tudi hvaležnosti. Nevtralna švicarska tla so bila, ki so dala zavetje neštetim našim ljudem, ki so pripravljali osvobodjenje in ujedinjenje našega naroda. Tam je bival dolga leta naš blagopokojni kralj Osvoboditelj in Ujedinitelj Peter Veliki, tja so se zatekli člani naše medvojnne mafije in od tam pletli na vse strani politično-diplomatske niti v inozemstvu za osvobodjenje avstrijskih jugoslovenskih narodov. Tam pa so se tudi po vojni vršile že neštete konference mednarodnega značaja, ki so bile posvečene našim vprašanjem. Na drugi strani pa smo zlasti Mariborčani po zaslugi naše vrle Glasbene Matice, ki je predlansko leto gostovala med drugim tudi v Curihu, navezali s Švico tesne glasbeno-kulturne stike. Ako se največji švicarski pevski zbor,

Meinl-ove pražene kavine mešanice:

Mešanica	VII	1/4 kg	Din
"	VI	1/4 "	12
"	V	1/4 "	14
"	IV	1/4 "	16
"	III	1/4 "	18
"	II	1/4 "	20
"	I	1/4 "	24
Special		1/4 "	26
Threestars		1/4 "	29
		1/4 "	32

JULIO MEINL, UVOZ KAVE
Ustanovljeno 1862 XIX

Sokolski dnevi u Beogradu

BEOGRAD, 7. junija. Z današnjim dnem so se pričele prve prireditve vsesokolskega izleta. Oba binkoštna praznika sta posvečena mladini. Iz vseh pokrajin države so pripeljali vla ki na tisoče dijakov in dijakinj iz Českoslovaške je prišlo okrog 1000 naraščaja. Ob 6. zjutraj se je pričela tekmovalna telovadba in tekmovalno plavanje na Savi. popoldne pa bo večba za jutrišnji veliki nastop. Zvečer bo v mestu več slavnostnih akademij.

Zrtve vročine u Ameriki

NEWYORK, 7. junija. Velika vročina, ki vlada v Zedinjenih državah, je zahtevala včeraj kar 16 človeških žrtev. Za solnčarico je umrlo v Newyorku 7, v Filadelfiji 3 in v Bostonu 6 oseb. Včeraj je dosegel toplomer v senci 35 stopinj Celzija.

Novi generalni ravnatelj Narodne banke

bo voljen na seji upravnega odbora banke dne 12. t. m. Imenuje se več imen, med njimi zlasti ime dr. Gjorgje viča, šefa odseka za izvrševanje budžeta v ministrstvu financ.

Binkoštna misli

DUHOVNI PROBLEMI. — »IDEALIZEM NAŠE MLADINE«. — NERAZUMEVANJE. — DOKUMENTI. — KRIZA DUHOVNOSTI. — »STARINI« IN »PUNTARJI«.

Zopet praznujemo Duhovo — praznik umskega razodetja Nazarenčevega, petdeseti dan po njegovem vstajenju. Po cerkvah delijo zakrament sv. birme. Tudi ta dan si skuša konfesija osvojiti razum, čustva in voljo mladine z maziljenjem, blazni ritm modernega življenja pa podi človeka neizprosno vedno naprej... Vsako leto usmerja tok sodobnosti praznične misli drugam...

Povsem nove smeri in oblike kažejo duhovni problemi danes, ko se razmere tuintam izboljšujejo. Resnica, dobrota in lepota imajo precej drugo lice, le »idealizem mladine umira, ker se sama pač ne zaveda več svojih nalog«, slišimo pogosto. Tako naziranje doraščajočo generacijo kratkomočno obsoja, ne skuša pa priti do dna nemu najvažnejših sodobnih problemov.

Opetovano sicer povdarjamo, da je mlada naš up, naša nada, naša bodočnost, v resnici pa — starši, učitelji in profesorji — doraščajočo generacijo tlačimo v pred vojne oblike. Kljub povsem izpremenjenim življenjskim oblikam vsiljujemo mladini vrednote in dogme življenja, kakor bi se ne izpremenilo prav nič...

Močne in prepričevalne so izjave povojne mladine, ki jo srečuje silna življenska tragika. »In Westen nichts neues«, »Jahrgang 1902« ter pri nas »Človek mrtaških lobanj« in »Trojica« so danes dokumenti, preko katerih ne bi smeli brez trdnih sklepov.

Sicer so pri nas poborniki, ki ljudsko, posebno pa mladinsko izobrazbo skušajo spraviti v pravo smer sodobnosti. Na žalost širom naše domovine na vsa ta prizadevanja ni pravega odmeva: o temeljni reorganizaciji naših šol še ni govora, na nujno revizijo moralnih in etičnih načel, po katerih se ravna današnja vzgoja, nihče ne misli.

V javnosti vstajajo celo prečudni glasovi, ki se zavzemajo za načelo »Šiba no-

vo mašo poje«, kot je to bilo v lepih in dobrih starih časih. (»Slovenec« 24. maja 1920). S tem univerzalnim sredstvom se naj zdravi »pokvarjena mladina«, ki si drzne hoditi v — kino, na promenado in zvečer v park. Zato pravi avtor dobesedno:

»Danes, ko se toliko govori načelno o današnji mladini, moramo reči, da je mladina od vseh teh »načelnosti« še vedno enako pokvarjena. Ali ne drži eno, da mladine ne znajo prijeti na pravem koncu in da s potuho in z mirnim gledanjem na taka početja naše mladine, sami vzgajamo mladino k pokvarjenosti? Tudi danes se bo obneslo tisto staro pa zdravo načelo, da šiba ob pravem času novo mašo boje.«

Tako gledanje na mladino, ki se hoče podzavestno otresti današnjega »oblikovanja«, pač ne bo še kmalu izpremenilo odnose šole do učenca ter staršev do otroka. Dokler pa oče, mati, učitelj... ne postanejo odgovorni oblikovalci mladniča ali dekleta, ki ga razumevajo, ni misliti na sodobno stanje duhovnosti!

O krizi naše duhovnosti nas jasno informira L. Sajovic (»Naša doba« št. 6.), ki točno ugotavlja odnos dveh »svetov«: »Na eni strani duhovna komodnost »starinov«, ki zavzemajo danes še vsa važnejša mesta v naši birokraciji in kot taki še danes »oblikujejo« našo mladino v smislu starih idealov. Na drugi strani pa duhovno preroben »puntar«, ki briše s svojih oči luskine anahronističnih življenjskih vrednotenij.«

Konflikt med obema avtor še le napoveduje, ker danes bistvenih sprememb v duhovnem sožitju na žalost še ne opažamo.

Vsekakor mora do tega priti, ker razvoj časa gre svojo kot in prej ali slej mora priti do sodobne duhovne orientacije tudi pri nas.

Mariborski in dnevi drobiž

Sodniški izpit

sta napravila v petek pri apelacijskem sodišču v Ljubljani gg. Makso Ašič in Fr. Logar, sodnika pripravnika pri okrožnem sodišču v Mariboru. Naše čestitke! —

Rečna plovitba po Dravi.

Čim se je ideja o gradnji velikega kopališča na Mariborskem otoku pričela tudi realizirati, je sporedno ž njo postalo pereče tudi vprašanje plovitbe po Dravi. Strokovnjaki so bili v tem pogledu sicer precej skeptični, kar pa ni čisto nič motilo našega rojaka iz Šiške, g. inž. Keršiča, ki se je odločil, da oživetvori tudi to idejo. Za plovitbo po Dravi so določene motorne ladje z neznatnim poronom (15—20 cm), tako da bodo mogle voziti po naši ponekod negloboki reki tudi ob nizkem vodnem stanju. Prostora bo na njih približno za 60 oseb. S tem bo vsekakor zgrajen temelj za razvoj naše rečne plovitbe, ki bi se mogla v doglednem času razširiti od Dravograda do Beograda in še dalje. Za sedaj pa bodo vozile le od Melja na otok in nazaj. Prva ladja prispe že 22. t. m. po železnici z Dunaja in bo razstavljena do 28. t. m. na Glavnem trgu, kjer bo tudi krščena, narkar se izroči svojemu namenu v mokrem elementu. —

Velike slavnosti ob otvoritvi kopališča na Mariborskem otoku.

Že včeraj smo na kratko omenili, da bo otvoritev kopališča na Mariborskem otoku v nedeljo, 15. t. m. združena z veliko ljudsko slavnostjo. Že te dni izidejo lepi lepki, umetniško delo prof. Ravnikarja. Program prireditve je izredno pester in bo zato nedvomno privabil ogromne množice ljudstva na otok. Posebna atrakcija bo waterpolo, neka vrsta nogometa v vodi, ki ga bodo predvajali vodni sportniki iz Ljubljane. Igra je angleška, a jo igrajo tudi že Ljubljančani v svojem kopališču »Ilirija« ter bo našla

svoje ljubitelje gotovo tudi v našem mestu. Na sporedu so dalje razne tekme in štafete plavalcev in plavalk, drzni skoki z 10 m visokega stolpa. Razen oddelka telovadcev matičnega Sokola v Mariboru bo nastopila tudi naša vzorna vrsta s tremi »Olimpijci«, ki dospejo tedaj iz Ljubljane, kjer trenirajo sedaj svoja mišičasta telesa za nastop pri mednarodnih tekmah v Luksemburgu. Nastopilo bo dalje več pevskih društev, svirali pa boste vojaška godba in godba »Drave«. Ves čisti dobiček otvoritvene slavnosti pa pripade Olepševalnemu društvu, ki je prevzelo nalogo, da napravi na otoku nova pota in park preuredi, tako da bomo res lahko vsi ponosni nanj. —

Himen.

Davi se je poročil v Mariboru g. Drago Štefančič, davčni uradnik v Prevaljah, z Marico Dujmovic roj. Hauptmann, hišno posestnico v Mariboru. Bilo srečno! —

Smrtna kosa.

Na Dunaju je preminul včeraj gospod Josip Gvajc, višji geometer v pokoju, brat znanega našega akad. slikarja, prof. Antona Gvajca. Pokojnikovo truplo prepeljejo z Dunaja v Maribor in je položeno k večnemu počitku. Bodi mu ohranjen časten spomin! —

Trgovci, obrtniki, industrialci!

Gremij trgovcev v Mariboru sklicuje v sporazumu z Zvezo obrtnih zadrug in Zvezo industrijev za torek dne 10. t. m. ob 8. zvečer v rdečo dvorano hotela »Orel« velik shod vseh pridobitnih slojev Maribora; na katerem se bo razpravljalo o odmeri davka in avtonomnih doklad za leto 1930. Obenem se pozivajo vsi pridobitni podvrženi davkoplačevalci, da si še pred zborovanjem ogledajo letošnje davčne predpise na mestnem magistratu, kjer so razgrnjeni na vpogled. —

Mestno kopališče

ostane jutri, na binkoštno nedeljo, zaprto.

Rumunski gostje v naši banovini.

Spored potovanja rumunskih avtomobilistov po naših krajih se je v toliko izpremenil, da ne pridejo, kakor javljeno, že 10. t. m., ampak šele v četrtek, dne 12. t. m. v Rogaško Slatino. Odpeljujejo se z Bleda okoli 8. ure ter dospejo preko Trojan in Celja še v dopoldanskih urah v Rogaško Slatino. V njihovi sredi poseti naše zdravilišče visok gost, Njeno Vel. kraljica Marija. V Slatini se pomude izletniki celo popoldne, zvečer pa bo v Zdraviliškem Domu slavnostni banket, ki ga priredi gostom naš Auto-klub. Po banketu v veliki dvorani Zdraviliškega Doma slavnostni ples. Rumunski gostje tudi prenoče v Rogaški Slatini, na kar se odpeljejo v spremstvu našega Auto-kluba preko Poljčan in Fram v Ptuj, odtam v Varaždin, kjer jih sprejme Auto-klub, sekcija Zagreb. —

Ljudska univerza v Mariboru.

Ljudska univerza v Mariboru ima svoj letošnji občni zbor v petek, 13. junija, ob 8. zvečer v prostorih Apollo-kina in vabi svoje člane in pristaše k številnemu obisku. Kdor še ni član, lahko postane še isti večer pred sejo. —

Danes 7. junija

binkoštna vrtna veselica v Veliki kavarni

Beograjska ulica

je ena najbolj zanemarenih ulic. Ob deževju poplavi voda vse hodnike, ki itak služijo radi neuporabne ceste za vožnjo in jahanje iz tukajšnje vojašnice. Ob večjem naliivu pa sploh nimamo prehoda iz Beograjske ulice v Stritarjevo. Res čudno je, da naši občinski možje tega ne vidijo. Mestno občino prosimo, da nas zaščiti pred takšnimi razmerami, ker tudi mi plačujemo davke in si zato želimo vsaj gotovih meščanskih pravic. — V zadnjem času so nam zaplankali pot pred takozvanim »našim parlamentom«. Kod naj hodimo v mesto? Mimo gostilne »Pri zelenem vencu« pride človek v slabem vremenu v mesto, kakor, da je prišel iz rudnika, blaten do kolen. No, pa tudi tukaj so že postavili cementne stebre, da zagradijo staro občinsko pot. Bilo bi popolnoma umestno, da nam napravi mestna občina pot po tlorisu, o katerem smo slišali, da je že celo zasnovan. Stroški bodo pač minimalni. S tem bi bil omogočen prehod vsem desetim ulicam, ki se tukaj stekajo. — V res lepi Stritarjevi ulici pa pogrešamo že dolgo poštnega nabiralnika. Imamo sicer nabiralnik pred artilerijsko vojašnico, — kaj pa zgornja Stritarjeva? Ker se križata cesti, bi bil nabiralnik neobhodno potreben na hiši g. Slavince, ali pa g. Verstovška. Ta naša prošnja do poštne uprave ni velika, treba je le malo dobre volje. —

Članom mariborske podružnice SPD.

Mariborska podružnica Slovenskega planinskega društva vabi svoje člane, ki še niso poravnali članarino za tekoče leto (Din 25), da jo poravnajo ali osebno v pisarni Putnika, Aleksandrova cesta 35, ali pa nakažejo potom poštnega čekovnega urada pod št. č. računa 12.382. Opozorjamo vse članstvo, da zamore uživati razne članske ugodnosti na vseh planinskih postojank SPD samo na podlagi za letošnje leto potrjene članske legitimacije. Zajedno sporočamo v pojasnilo vsem članom SPD, ki so se preselili iz okoliša drugih podružnic v Maribor, da lahko poravnajo članarino tudi pri mariborski podružnici brez posebnega doplačila. Tajnik.

Objave študijske knjižnice v Mariboru.

Jayna čitalnica ostane zaprta od 16. junija do 30. avgusta. — Izposojevalcem knjig na dom se bodo v tej dobi izdajale vovrstnih. Načelnik nove zadruge je g. sredo in soboto od 8. 12. ure. —

Ureditev prometa k stolni cerkvi jutri, na dan birme.

Dovoz k stolnici iz severne strani je jutri, na dan birme v Mariboru, dovoljen skozi Gosposko ulico in Ulico 10. oktobra, z južne strani čez Glavni trg in skozi Stolno ulico. Odvoz pa je za vse po Gledališki odnosno Orožnovi ulici. —

Današnji špeharski trg.

Špeharji so pripeljali danes iz 15 občin na 42 vozeh 67 zaklanih svinj, 4 teleta in 2 telci, 115 kg črevesne masti, 85 kg svinjskih jeter, 18 kg svinjskih pljuč, 22 kg svinjskih želodcev.

Prleki ukup!

Najprej pozdravljan celo našo Prlekijo: Bog te živi Prlekija, ti si naša domačija, oča, mati obodvo sta tudi Prleka bilo.

Te pa »Večernik« 10. mojaka piše: »Prleki vkup«, pa bi jaz tudi zato bija, da nas je dosti po celem Marprogi, pa ne samo mi navodni lidje, tudi dosti bolj, pa še imenitnih bi lahko našteja, ki so se v Prlekiji narodili, to so: Sodniki, dohtarji, padari, mešniki, školniki, kantnari, šondari pa še vse forme drugih je dosti, največ pa bi reka, je tu po Marprogi naših prleških puc pa čehov, ki tudi špekulirajo na stalni krh pa stalni kvantir. Posebno pa smo še lahko na to ponosni, ka je zdajni minister, ki je bija ministarski predsednik, tudi naš Prlek, škofa pa itak tudi momo.

Dobro pa potrebno bi ali resen bilo, kak ovi piše v cajtingah: »Prleki vkup« da pr takšoj priliki bi se mi med soboj bole spoznali, pa dogučali, neki omahilvec, ki se zdaj pred drugimi lidmi ne vupa pokozati, ka je Prlek, pa bi na takšo formo korajžo doba, pa ne bi več tega skriva pa tajija. Habbaničevega oče oča so nas pr vsakšoj priliki tak pozdravili, te pa sen si jaz to gor zapisa, da bi rad to med nami v navodo sprava. Drugi prleški gospodje še vse več znojo kak mi, ki to v cajtinge dovlemo, dere bomo na funkištni pondelek tan pr Plohni vkup prišli, te mo si že vse bole pogučali, da bi le te lepo vremen bilo. Do tečas pa srečno ali, da le nebi nibene funkištna lukje bilo, pa nikšega cijovanja.

Riziko dela.

V Brezolah je že 75 letni bivši krovec Jernej Bizjak imel opravka na slamnat strehi. Ker je bil premalo zavarovan, a slamnata streha vsled dežja preveč polzka, je Jernej zdrknil s strehe — 10 metrov daleč ter si zlomil levo nogo in desno roko. Tudi notranje poškodbe so resne. — Z ozirom na visoko starost ponesrečenca je njegovo stanje brezupno.

Nezgode pri delu.

V Rušah zaposleni 46-letni Franjo Šober iz Slivnice si je pri delu tako zelo poškodoval hrbtenico, da so ga morali na odredbo zdravnika odpremiti z reševalnim avtom v bolnico. — Ob prst leve roke je prišel včeraj 19-letni kolarski pomočnik Jakob Razboršek. Na reševalni postaji so mu nudili prvo pomoč. —

Trgovine na binkoštni pondelek zaprte.

Po sklepu Gremija trgovcev morajo biti na binkoštni pondelek trgovine ves dan zaprte. —

V KAVARNI „PARK“ dnevno koncerti

s spremljanjem harfe

Najdeni predmeti.

Pretekli mesec so bili izročeni policiji sledeči najdeni predmeti: zlat uhan, volnena otroška čepica, 2 kanarčka, privesna verižica, dijaška čepica, ženski klobuk, 2 para rokavic, konjska odeja, 2 otroški žogi, zlata damska ura z denarnico, pasji nagobčnik, zlata moška ura, kokoš, svilen šal, aktovka in več ročnih torbic z razno vsebino.

Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, usedu (Hemenschuss) se uporablja naravna »Franz Josefova« voda z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala. Univerzitetne klinike izpričujejo, da je »Franz Josefova« voda posebno v srednjih letih in starostni dobi izborna čistilno sredstvo za želodec in čreva. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. št. I.

Oglejte si

na binkoštno nedeljo in pondelek razstavo solčnikov lastnega izdelka pri Betki Lešnik, Gosposka ulica 14. 1656

V botaničnem vrtu.

Gospod tolmači obiskovalci: »Vidite, to je tobak v polnem evetu, ki nam potem diši s svojim omamnim (radovedno): »Zanimivo! In kedaj dozori cigara popolnoma?« nim vonjem.«

Križen-kražem po „Kobanskem“

SV. VRBAN. — SV. DUH. — KAPLA. — SV. PANKRAC. — »KOBANSKA PRAVDA«. — ZA IN PROTI. — NA MEJO!

Iz radovednosti sem jo po dolgem času mahniti zopet nna Kobansko. Pa je ta stvar precej kočljiva! Kobansko namreč noče biti Kobansko, nego Kozjak in so si mariborski profesorji že v laseh... Sem čul, da bo zmagalo Kobansko in ne Kozjak. In sem že zato ubral pot proti kobanskim vrhom! Pa sem jo ubiral tudi zaradi naravnih krasot, ki so po Bad-jurovem Vodniku po Kozjakovem (?) gorovju — edinstvene. In bojda tudi brez vinčka niso, in takega, da se bom kar obližoval! Za take prilike se je treba založiti s fresalijami, pa sem se založil, kot se spodobi: tri sire smo imeli v shrambi, vse tri sem zbasal v nahrbtnik, palico v roko in noge podse in hajdi!

Hodim, hodim do Kamnice in od tam do Rošpoha, od Rošpoha do Vrbana — cele 4 ure! »Oj spak, vinotoč pri vinotoču, kapljica boljša od druge... Ei, kje ste kobanski vrhovi?«

»He, pje, kdo je Kobanc?«

Tuja roka me je prijazno zgrabila za ovratnik. Pa sem vzel noge kar pod pazduho in sem zavil naravnost navzdol proti domu...

Doma sem se veselo zasmel: »Nak, zaradi Kobanskega pa ne bom krvi prelival, čeprav sem jo svojčas — vse za vero, dom, cesarja...«! Toda pogledam k Sv. Duhu, ki je kobanska trdnjava tik do nemških mejnikov! Rečeno — storjeno!

V isti opremi me je lukamatija potegnil neko jutro do Fale. Pa me je prijatelj vabil čez Cinzat na Klopni vrh, kjer bo prav veselo in — vince sladko, ki teče prav gladko...

»Jojmine, mi je prav žal! Toda meni gre za čast in slavo Kobanskega dela lepe naše domovine! In sem se držal krepko, ko sva se ločila: on na zeleno Pohorje, jaz na tajinstveno Kobansko.

Zadovoljno sem ubral pot mimo falske drdrajoče elektropole. — Ogrorne množine valujoče, sikajoče in peneče se Drave povzročajo neugasljivo žejo vgrlu potujočega zemljana. Pa je božja previdnost poskrbela tudi tu, da bog roko ven moli. Dolga obdravska pot me zaziblje v sen potujočega srednjeveškega trubadurja, ki bi si ob zelenih valovih in šumečih gozdovih privoščil vse človeške dobrine. A pot pelje mimo Šturma, zbirališča kobanskih drvarjev, vznikov in — potnikov.

»He, gospod, le kar sem se vse-dite!« zakliče hrpav glas stasitega drvarja. Že 4 tedne ne dela. »Ditingerji so žago vstavili, les ne gre. Prekleti Rusi — konkurirajo!...« Po resnem gospodarskem pogovoru sem napeljal vodo na mlin:

»Te pa nič ne bo dobrega na Kobanskem.«

»Kodi mislite, gospod?«

»Kobansko, Kobansko, ali ne veste kje je to?«

»O ja, tisto pa je dوتا pr' Sel-dici! mi smo pa Kaplenci!« (doma s Kaple.)

Pa je bil možakar na moč prijazen, le »Kobanc« noče biti in me je spremljal do grabl, ki ima dosti romantičnega na sebi. Pa ima tudi Sv. Duh čisto poseben pokrajinski izraz: obzidje, vas v 3 terahsa, lične hišice s štirimi gostilnami, obmejna romantika — kobanska trdnjava na Ostrem (Ojstrem?) vrhu. Pa ne morem razumeti, da je kraj osamljen in se znajdejo tu največ le zaljubljena srca iz Gradca in Maribora... »Ljubezzen tudi državne meje prebije« in ne samo — železna vrata — je modroval veseli trgovec Savinjec, ki se že 8 let v teh višavah prav dobro počuti. »Pri lovcu« točijo izbornega muškata Silvanca iz Jarenine po 20 Din, česar v Mariboru ne dobiš zlahka. Pa ocvrti kozliček po 10 Din, kava 3 Din i. t. d. — skoraj mi je vzelo sapo in sem vse tri sire nesel zopet domov... Tudi pri drugih gostilnah (Ropnik, Železnik, Vališer) je postrežba dobra in izbira velika. Če bi bil potreben gostelje, bi jo tudi dobil.

Pa sem tuintam izzval razgovor o Kobancih.

»Pa mi čismo (nismo), mi smo Duhovčani!« je bil soglasen odgovor.

»Jojmine, kaj bo s profesorsko pravdo?« sem tuhtal ob odhodu v dolino...

»Ne etimološki srednjeveški slovarji in urbarji, nego pristna narodna govorica naj odloča pravilno poimenovanje naših krajev, gor in vod« sem čital nekje v neki pravdarski stvari.

»Kobansko, kobanska «župa» na Pohorju, kobanica, stara noša teh krajev itd.« — je modroval in dokazoval nekoč g. profesor. Podprl je svoje trditve z trdovratnim odporom Pohorcev in Prlekov, ki so se desetletja otepavali današnjega imena. Danes so pa ponosni na to, kar so.

Da vidimo položaj na Kapli, ki je ena največjih kobanskih občin!

Tudi tod je pokrajina svojevrstna: velike kmetije, čedna vas, zgovorni ljudje, a vsi — Kaplenci ali Kapljanci, ne pa — Kóbanci.

Pa je tudi njihov predstavnik župan, veleposestnik, lesni trgovec in gostilničar Štrablek, dobra duša, le — Kaplenc. Sicer bi pa proti »Kobancem« ne imel ničesar, samo da bi se jim boljše godilo. Tako pa je gospodarska kriza tudi tu občutna, les, edini vir dohodkov, je v stagnaciji... Kóbansko je v krizi in rešitve pričakuje v veliki meri od — tujskega prometa... Ali se bodo njihove želje izpolnile? — Pravijo, da je vse odvisno od nas — meščanov...

Slabe volje sem krenil proti kobanskemu patronu Pankraciju, ki ga vzorno čuva gazda Novak. Pri dobri kapljici smo se pogovorili kako in kaj in se je izrekla želja, da bi kobansko pravdo rešili tako, da bodo zadovoljni vsi. Živeli! —

Važna živinorejska organizacija za Slovenijo

se je ustanovila v ponedeljek 2. tm. pod imenom »Jugomontafon, prva jugoslovenska živinorejska selekcijska zadruga za sivorjavo alpsko govedo v Ljubljani s poslovalnico v Mariboru«. Ustanovni zbor se je vršil v hotelu Union v Ljubljani. Namen zadruge je, da posreduje nakup in prodajo plemenskih bikov montafonske pasme, vodi rodovnik, izvaja mlečno kontrolo, prireja razstave plemenske živine in omogoča rejcu sigurno prodajo plemenske živine itd. Na zborovanju je predaval vseučilišni profesor Ulmanky iz Zagreba o montafonski pasmi, ki daje — kakor znano — najboljše krave-mlekarice, in poudarjal, da se bo z ustanovitvijo zadruge lahko opozorilo merodajne činitelje na izvrstno živino doma in da ne bo treba več pošiljati nakupovat plemenjakov v inozemstvo. Konstatiral je, da je od 24 plemenjakov montafonske pasme, ki se jih je nakupilo in uvozilo, komaj troje ali četvero res prvovrstnih. Načelnik nove zadruge je g. Oton Pollack, graščak v Novem Kloštru pri Celju, dalje so v načelstvu gg. Fr. Urbanc, veletrgovec v Ljubljani, Jos. Lenarčič, veleposestnik v Verdu pri Vrhniki, Nikola Jurkovič, graščak v Radvanju, ki je obenem poslovdja zadruge, Oton Suppanz, veleposestnik v Marenbergu, grofica Auersperg, zastopnik samostana Stična, zastopnik kmetijske šole na Grmu itd. Zadruga je članica celjske Zadrugne zveze.

Slavno Izakovo katedralo v Petrogradu so boljševiki izpremenili v muzej. Katedralo je zgradil l. 1817 neki znameniti francoski stavbni mojster.

Nova tvornica tobaka v Nišu bo otvorena 15. t. m. Tvornica je največja in najmoderneje urejena v celi državi.

Kulturne vesti

Rajko Vrečar: Sovinjska dolina. S posebnim ozirom na splošno, krajevno in upravno zgodovino v besedi in sliki. Zalec, 1930. Samozaložba, strani 267. — Upravitelj osnovne šole v Žalcu, Rajko Vrečar, nam je podal s tem spisom delo, ki je za spoznavanje naše domovine nedvomne važnosti. Ni se sicer poglobil v problem strogo znanstveno, poljudno je orisal zgodovinski in upravni razvoj te lepe in bogate doline, zato pa bo po knjigi lahko segel vsakdo. Razdelil jo je na tri dele. V prvem, ki nosi naslov »Splošni zgodovinski oris«, je podal zgodovinski razvoj od najstarejših časov preko Rimljanov, naselitve Slovencev in srednjega veka do najnovejšega časa; v drugem »Kronika savinjskih občin«, popisuje razvoj: Braslovč, Gomilkega, Gornjega grada, Gotovelj, Griž, Ljubnega, Luč, Mozirja, Petrovč, Polzele, Rečice ob Savinji, Solčave, Sv. Jurija, Sv. Petra, Sv. Pavla v Savinjski dolini, Velike Pirešice, Vranskega in Žalca. Tu navaja zgodovino župnij in občin, imena župnikov, učiteljev, županov in vseh onih mož, ki so kakorkoli oblikovali njihovo usodo; v tretjem, »Uprava in gospodarska zgodovina«, pa našteva razne oblike vladavin, administracij, gospodarskih struktur in razvoj itd. V vsem tem je zbral naravnost ogromen material, ki bo lahko koristno služil tudi onim, ki se bodo tedaj pečali s temi problemi strogo in izključno znanstveno.

Etnolog. Prvi zvezek četrtega letnika. Izdal etnografski muzej v Ljubljani, strani 124, uredil dr. Niko Zupanič. — Tri leta so potekla, kar smo Slovenci dobili prvo svoje etnološko glasilo, ki nam je sicer bilo že davno potrebno. Sedaj nastopa četrto, ki ga častno odvarja pričujoči zvezek. Dr. K. Oštrir prinaša razpravo »Predslovansko sebr', zadrugar«; dr. Stanko Vurnik je napisal obširno razpravo »Kmečka hiša Slovencev na južnovzhodnem pobočju Alp«, kjer opisuje kmečko-stavbarstvo koroških in zapadno štajerskih Slovencev in dostavlja tudi štirinajst celostranskih tabel s fotografijami in risbami; dr. Rudolf Kriss je prispeval nemško pisan odstavek »Volksreligiöse Opfergebräuche in Jugoslawien«, kjer obravnava pri nas še docela nenajden material; dr. Niko Zupanič objavlja studijo »Reka Erak«, v kateri se zopet bavi s poreklom in izvorom slovanstva, dr. Fran Kotnik pa podaja iz mozirskega arhiva »Pogodbo za dobavo lesa, sklenjeno med mozirskim tržanom in Zagrebčanom v letu 1796.« »Etnolog« se naroča pri izdajatelju.

Zgodovina jugoslovanske književnosti. V veliki znanstveni zbirki »Handbuch der Literaturwissenschaft« je pričel praški vseučiliški profesor dr. G. Gesemann izdajati zgodovino jugoslovanskega slovanstva. To bo prva obsežnejša v nemščini napisana slovenska, srbska in hrvatska literarno zgodovina.

Jugoslovansko gledališče v Pragi. Dne 28. maja je bilo v prostorih Meščanske besede v Pragi slovesno otvoreno jugoslovansko gledališče, ki se imenuje »Jugoslovanska scena«. Ob otvoritvi sta se igrali enodejanka Bože Sovriča »Odkupljena« in Petrovičeva scena »A zdaj — lahko noč!« Gledališče, ki bo uprizarjalo v originalu srbske, hrvatske in slovenske drame in komedije, vodi naš znani igralec in režiser Zvonimir Rogoz.

Shawove drame v filmu. Znano je, da slavni angleški dramatik Bernard Shaw dolgo ni hotel pristati na to, da bi se njegova dela smela filmati. Kakor poročajo časniki, se je pa sedaj vendarle vdal in dovolil posnetke družbi »Radio pictures corporation«. Tako bomo v kratkem gledali »Sveto Ivan«, »Ameriškega cesarja«, »Pigmaliiona«, »Povratek k Metuzalemu« itd. lahko tudi v naših bioskopih.

Jubilej Oswalda Spenglerja. Nemški filozof Oswald Spengler, ki je pred leti zaslovel po vsem svetu s svojo obsežno razpravo »Untergang des Abendlandes«, je praznoval te dni 50-letnico svojega plodonosnega življenja. Sedaj živi kot privatni znanstvenik.

Ako želiš imeti lepe knjige, pristopi k „Vodnikovim družbi“

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Sobota, 7. junija ob 20. uri »Pravljica o rajski ptici«, ab. B. Kuponi. Zadnjič.
Nedelja, 8. junija ob 20. uri »Netopir«, Znižane cene. Kuponi. Zadnjič.
Ponedeljek, 9. junija ob 15. uri »Herman Celjski«. Kmečka predstava pri najnižjih cenah. Zadnjič. — Ob 20. uri »Bobrov kozuh«. Kuponi.

Ptujsko gledališče.

Sreda, 11. junija ob 20. uri »Bobrov kozuh«. Gostovanje mariborskega gledališča.

Celjsko gledališče.

Petek, 13. junija ob 20. uri »Rigoletto«. Gostovanje mariborskega gledališča in ge. Tinke Wesel-Polla.

Binkošti v marib. gledališču. Na binkoštno nedeljo se vprizori zadnjič v sezoni nad vse zabavna klasična Straussova opereta »Netopir« pri znižanih cenah. — Na binkoštni ponedeljek, 9. t. m. se vprizori popoldne ob 15. uri Novačanova drama »Herman Celjski« kot kmečka predstava pri najnižjih cenah, zvečer pa prva repriza Hauptmannove tatinske komedije »Bobrov kozuh«, ki je pri svoji premijeri — zlasti zaradi zelo posrečenege lika perice Wolfovke, ge. Dragutinovičeve — nad vse uspela. Kuponi.

Kroglasta bolnica

V ameriškem mestu Clevelandu so ustanovili bolnišnico, ki obstoji iz jeklene krogle, prevlečene z aluminijem. Poslopje ima 5 nadstropij, kjer zdravijo najrazličnejše bolnike s stisnjenim zrakom. Sanatorij ima 22 metrov v premeru in je opremljen kar najbolj udobno. V pritličju je jedilnica, v nadaljnjih 3 nadstropjih so bolniške in ordinacijske sobe, nad njimi pa je okrevališče. Poslopje je pravcato čudo moderne arhitekture in je stalo 3 milijone dolarjev.

Pristna ameriška

Ruska plesalka, princesa Nina Karaklo, in Julija Hamilton, ločena žena znamenitega angleškega pisatelja Cosmo Hamiltona, obe v Newyorku, ste bili dobri prijateljici. Nina je vzela za drugega moža Konstantina Satarkana, ki ga je pa Julija pridobila zase kot ljubimca. Med obema ženama je nastalo vsled tega smrtno sovraštvo in plesalka Nina je tožila Julijo, da ji je odpeljala moža, ji obljubila za odškodnino svojo mačko, obljube pa ni držala. Nina je zahtevala od Julije 25.000 dolarjev odškodnine. Sedaj si sodniki razbijajo glave nad to nenavadno zahtevo in se ne morejo odločiti za sodbo.

Madžari se bodo učili poljski.

V madžarskem parlamentu je 4. t. m. izjavil minister prosvete Klebelsberg, da namerava v srednje, zlasti trgovske šole uvesti pouk slovanskih jezikov. Za najprimernejši slovanski jezik smatra poljski jezik, ker je po zlomu Rusije Poljska prevzela vodilno vlogo med slovanskimi narodi. Med njim in poljskim ministrom prosvete Cervinskim je že dosežen sporazum glede zamenjave profesorjev med Varšavo in Budimpešto.

Primeren odgovor na neprimeren odgovor.

Neki domišljavec je znanega filozofa Lichtenberga opozoril na njegova nenavadno velika ušesa. Veliki filozof je mirno pogledal surovino in mu potem odgovoril: »Res je, za človeka so moja ušesa prevelika — toda Vaša so za osla premajhna!«

Mlada vdova.

Govornik ob grobu: »Vsem vam je bilo delovanje pokojnika dobro znano. Tragična je bila njegova smrt, tragično je, da je zapustil naš dragi prijatelj še mlado, cvetočo bitje. Njegova vdova je stara šele štirindvajset let...!« V tem hipu je mlada vdova bolestno zastokala, nato pa se je izvil iz njenih ust glas: »Ne, šele triindvajset!«

Čiščenje naših krajevnih imen

(Piše Davorin Žunkovč.)

5. »Vuzenica« in »Vuzmetinci«.

Jezikovna podlaga teh dveh bistveno sorodnih imen je bila do danes popolnoma zastrta. J. Mravljak se je s tem predmetom sicer že mimogrede bavil v svojem spisu »Vuzenica v srednjem veku« (Maribor, 1927), ter ugotovil, da ne poznamo prvotnega imena te naselbine in domneva, da imamo tu menda popačeno obliko »Loznica« ali kaj sličnega, k čemur pa sta ga očitvidno speljali imeni »Ossenitz-Terg« in »Ossenitz-Wess« v krajevnem slovarju K. Schmutza (Graz, 1822). Je pa to že radi tega omembe vredno, ker so te oblike še prvotnim res veliko bližje kakor one v današnji rabi. Iz »Vuzmetinci« so pa Nemci že l. 1322. napravili zgolj sluhu prilagodeno in brezpomembno obliko »Wiczmandorf« in pozneje »Wiesmannsdorf«, ker tudi niso spoznali več pravega jezikovnega jedra tega imena.

V obeh imenih se pa skriva prakorenina »us, uz, už«, ki jo poznata tudi staroindijski in staroiranski jezik za »sol«, ki se je pa v slovenščini ohranila še v krajevnih imenih, navezanih na solna ležišča. Da-li je pa znano pri Vuzenici še danes kako mesto za solno rudo ali kak izvirek slane vode — slatine — ali saj kaka tradicija o takih, tega še nismo pozvedovali. Mogoče je pa, da so kopali nekda tu res kako solno rudo ali jo izluževali, toda ves sled je izginil, ko je bilo ležišče že izčrpano ali pa je dala monopska uprava dotično jamo ali rov zasuti, kakor se je to zgodilo tudi drugod. Upamo pa, da bo ravno ta opis krajevnega imena izzval pobudo, da se stare krajeve pripovedke vnovič prepresejo in to tembolji, ker je vuzeniški župan, J. Mravljak, sam zelo marljiv raziskovalec zgodovinskih vprašanj Dravske doline.

Zgodovinsko pravilno ime bi se naj torej glasilo »Uzenica« ali »Osenica«, ker je bila ta oblika v rabi še pred sto leti, in ker je znano, da se ljudska govorica rada izogiblje začetnega »U«, kar smo ugotovili tudi pri imenu »Aussee«, kojega najstarejše ohranjene oblike so bile »Ousse« in »Ossach«. Da je pa naše tolmačenje imena vse-kakor v nekaki zvezi s soljo, razvidimo tudi iz tega, da so celo Nemci spoznali izraz »uz« kot istoveten za »sol, sal, Salz« in prevedli naše Uzenice v »Saldenhofen«.

Isto velja za »Vuzmetince«, kjer pa narava sama še danes potrjuje to ime. Je tam izvirek slane vode, katero baje umne in štedljive gospodinje radi izrabljajo pri mesitvi krušne moke, in ker se pri tej priložnosti rabijo večje količine soli, je najugodnejše, ako se vzame že slana ali kisela voda, ki tudi izdatno pospešuje kipjenje.

Da se je izoblikovala iz imen »Uzenica« in »Uzmetinci« pozneje »Vuzenica« kot vzporeden izraz za sol ali slatino, in »Vuzmetinci« za poimenovanje prebivalcev pri izviku slane vode, je popolnoma razumljivo, ker dodaja štajerski Slovenec običajno skoro vsaki besedi z začetnim »u« še »v«, kakor uho — vuho, uš — vuš, uzda — vuzda.

Radi te posebnosti ljudske govorice bo menda težko doseči, da se uvede zgodovinsko pravilne imenske oblike »Uzenica« in »Uzmetinci« v ljudski rabi, toda uradno se morajo tako glasiti, ako hočemo ostati dosledni pri čiščenju krajevnih imen.

Tu je umestno še vnovič poudariti, da je tolmačenje krajevnega imena take vrste le popolnoma zanesljive, ako etimologijo potrdi tudi narava, kar pa tudi ni vselej več mogoče, ker se je narava od prve imenodaje že tudi lahko spremenila. Solna ležišča so n. pr. lahko že davno izčrpana in rovi zasuti; solno zmes je s časom že izprala deževnica; slatinski vreli so se združili s sladko vodo in potresi so često povzročili, da je dosedanj pramen kisle ali slane vode tu izginil in se je potem pojavil kje drugod. Take izjeme so sicer precej redke, ali mora se z njimi vendar računati.

6. »Dogoše« ali »Dolgoše«?

V zadnji dobi je nastala vnovič zmeda, da-li je pravilno ime znane obdravske naselbine »Dogoše« ali »Dolgoše«. V »Geografskem Vestniku« (III. 1.) beremo celo obliko »Dagoše«, katere niti ne smemo vrezati tiskarskemu skratu na rovaš, ker se dosledno ponavlja v besedilu kakor tudi v pridani risani mapi. Vemo sicer, da navaja Janisch v svojem nemškem slovarju štajerskih krajevnih imen »Lendorf« tudi kot »Dagoše«, toda uradno rabljena slovenska oblika je bila, saj v zadnjih tridesetih letih, tudi v Avstriji vedno »Dogoše«.

Zgodovinsko pravilna oblika je pa »Dolgoše«, in naj se to ime že končno uradno uvede. To ime je moralo namreč imeti že v stari dobi to obliko, kajti drugače bi pozneje prisiljeni Nemci ne bili prevedli imena v »Legindorf« (l. 1100) ali »Lengendorf« (l. 1265.) Vas se pa res razteza ob popotni stopnji Drave na dolgo, in je bila radi tega vtisa s časom od sosedov označena kot »dolga vas«, kar se tudi drugod ponavlja pod sličnimi pogoji. Smatramo torej to obliko kakor to tolmačenje kot neoporečno.

7. »Zrkovce« ali »Vrhovce«?

Ta obdravska vas je že imela nebroj raznolikih imen, kakor: »Serkovec, Serkovci, Zrekovce« in »Zerkovce« v slovenski, »Zwertendorf, Zwertendorf« in »Zwettendorf« v nemški rabi. Nekateri so celo hoteli uvesti ime: »Vrhovce«, katero se naj uvede zopet v občo rabo, kajti najstarejša oblika v listinah je bila »Werchendorf« (l. 1161), »Werchendorf super Drauum« (l. 1190), »Werchendorf« (l. 1300). Napačne oblike so se pa razvile zgolj iz sluha. Če je bil kdo vprašan, odkod je, je rekel: iz ali z Vrhovc, in tem potom je dobilo ime začetnico »z« ali »s«, katera pa nikakor ne spada h korenini pravega imena.

Ime »Vrhovce« so morali dati »Dolgošani«, katerim so bili v razmerju toka Drave »Vrhovčani« nad njimi naseljeni sosedje.

Pri prerekanju o pristni obliki tega krajevnega imena je v »Slovencu« št. 84 nekdo podal skrajno čudno nazorje. Tam beremo: »Vsega ne gre izvajati iz preteklosti, ab origine! Toda ravno »ab origine«, t. j. iz prvotne oblike moramo izvajati vsako krajevno ime, kajti prvi imenodajalec je vedel in imel jasen vtis, zakaj kraj tako ali tako imenuje. Kako pa naj mi danes razpoznamo prvotno ime, če ne vpoštevamo najstarejše oblike? Ravno zgodovinski podatki nas vodijo iz zmot: iz modernih oblik »Serkovec, Zrkovci« in »Zwettendorf« pa ne bo nikdo več prišel na originalno, naravno in jasno ime »Vrhovce«!

Rabljev odgovor

Društvo nasprotnikov smrtne kazni v Kanadi je prišlo na originalno idejo. Poslalo je namreč državnemu rablju dopisnico s plačanim odgovorom in v prošnji, da naj izreče svoje mnenje o vprašanju smrtne kazni. Rabelj je takoj odgovoril in sicer sledeče: »Misel, da bi se mogla smrtna kazen odpraviti, mora vzmiriti vsakega pametnega človeka, ki spoštuje zakon. Ako bi kdo izmed vas — dragi gospodje — izvršil umor in bi ga sodišče obsodilo na smrt, potem bi mi bilo v posebno radost in zadoščenje, da izvršim smrtno kazen.«

Nenavadna smrt grobarja.

60-letni grobar v Spiškem Mnišku na Slovaškem, ki je stotinam svojih sožupljanov izkopal grobove, je postal sit življenja in je sklenil se prostovoljno ločiti od sveta. Pa kdo mu naj skopije grob? Sam je šel na pokopališče, se vlegel na zemljo in določil mero za grob, ga izkopal, nato pa šel v mrtvašnico. Tam je snel klobuk, si dal na glavo dinamični naboj, nataknil klobuk zopet na glavo, zažgal vrstico od naboja in mirno čakal smrti. Njegova glava je bila dobesedno razskropljena v koščkih po stenah mrtvašnice.

PRAVI
:FRANCK:
vedno
odlična kakovost!

Se enkrat Ljudska univerza v Studencih

Gospod urednik! Dasi ste izrazili v sobotni številki k epilogu o polemiki glede Ljudske univerze v Studencih svojo željo, da bi se preložilo razpravljanje o njenih smernicah na začetek nove sezone, vendar upam, da mi boste dovolili v tej zadevi še malo prostora, ne radi moje osebe, ampak radi stvari same. Saj vidite, da Vaš poročevalec zahteva program. Programi za Ljudske univerze pa se morejo napraviti sedaj, o počitnicah. Že v začetku sezone je namreč potrebno delo in sicer delo po programu. Zakaj če ne bomo imeli podrobno izdelanega in vsestransko utemeljenega programa z vsemi smernicami in cilji, kakor si ga zamišlja g. člankar, potem bomo imeli ob zaključku prihodnje sezone zopet — negativen uspeh, kakor smo ga imeli po njegovem naziranju v pretekli sezoni, dasi so predavanja delavstvu zelo ugajala. Saj je svoj čas ravno isti poročevalec pisal sam o »rekordnem obisku in sijajnem uspehu«.

Pa da ne zaidem predaleč in se izognem k epilogu polemike novi polemiki, zato se omejim le na nekatere ugotovitve.

Nimam ne vzroka, niti ne povoda, da bi skušal na katerikoli način zbrisati vse nedostatke glede na cilj in program pretekle ali pa bodoče sezone studenške Ljudske univerze. V članku od 26. pr. m. sem to odkrito povedal in tudi podpisal. In pri tem svojem naziranju sem ostal kljub lepim besedam epiloga. Kogar zanima, naj si še enkrat prečita moj članek.

Na vsak način pa se moram odločno zavarovati glede izraza »iztrganje« in »usmerjanje drugam«. Ta dva iz mojega članka iztrgana izraza rabi Vaš poročevalec v taki zvezi, da dobi to »iztrganje« in »usmerjanje drugam« povsem drug pomen, namreč — zavarovanje. Tega namena seveda Ljudska univerza v Studencih ni imela. To je tudi jasno videlo in čutilo delavstvo samo. Zato pa je posečalo predavanja kljub pogostim vremenskim neprilicam tako vztrajno in mnogobrojno. Na čast vsem predavateljem moram odkrito priznati, da tudi oni niso dali nikoli niti trohice povoda, da bi kdo mogel njihova predavanja tolmačiti v tem smislu. Vsi smo imeli le stremiljenje, nuditi poslušalcem nekaj, kar jih zanima, česar pa niso imeli preje prilike ne videti ne slišati, vsaj ne v taki obliki, kakor se jim je nudilo pri Ljudski univerzi. Žal pa, da jim nismo mogli v pretekli sezoni nuditi več duševnega razvedrila v kolikor namreč niso bila predavanja za nje, fizične delavce, že sama po sebi razvedrilna. Zakaj kdor opravlja težko fizič. delo, mu je lahko duševno delo često tudi razvedrilo. Saj se tudi duševni delavec tuptatam razvedri s fizičnim delom. In takega duševnega razvedrila, kakor ga nudijo prav in primerno podana predavanja, bo našemu delavstvu privoščil vsak, kdor mu hoče dobro. To pa brez vsake ironije in »sclizma«. Zakaj tudi naš fizični delavec je morda v sedanjih razmerah še bolj potreben takega razvedrila, kakor marsikdo drugi. In če ga ne najde, si ga poišče sam bodisi v gostilni ali na kod drugod, kar mu navadno ni v njegovi materijalni, še manj pa v moralni prid.

gov materijalni, še manj pa v moralni prid.

Na vse drugo se mi ne zdi niti umestno niti potrebno odgovarjati. Epilog se morda prav lepo čita, a kljub mnogim besedam ne vsebuje skoro nič konkretnega. Zakaj »celi ljudje« in »značaji« se ne ustvarjajo samo z več ali manj praznimi besedami, programi in teorijami in še to v par sezonah predavanj po Ljudskih univerzah. Tega ni mogoče doseči niti ne pri drugih slojih, ki imajo mnogo ugodnejše razmere in pogoje, kakor jih pa ima naše delavstvo. »Celi ljudi« in »značaje« ustvarja še le dolga in težkih izkušenj polna šola življenja.

Sicer pa sklepam prav z istim apelom kakor zadnjič. Namreč: kdor ima resnično »stremiljenje po čim uspešnejši funkciji te velevažne ustanove« ter hoče z besedo in dejanjem k nje nemu uspehu doprinesiti vse svoje sile, mu je vedno odprta pot, da reide od časniških besed k stvarni mu in resnemu delu. Naj dejansko poizkusi; potem bode vsaj uvidel, da ostane teorija vsled raznih »okolščit« žalibog često le teorija in nič drugega.

H r e n.

Papeža žalil

je trgovec Evgenij Bassani v Parmi, Italiji. Zgodilo se je to že meseca marca 1929, razprava pred sodiščem pa se je vršila šele te dni. Takrat so ob priliki neke cerkvene ceremonije prišle k njemu ženice in hotele imeti bel in rumen papir za papeške zastavice. Kapricirale so se na posebni ton rumene barve in noben papir te barve, ki jih je pokazal trgovec, jim ni ugajal. Končno je trgovec ozlovoljen izustil neko bolj debelo na račun papeža. Ženice so to kasneje pripovedovale svojim prijateljicam in stvar je končno prišla do ušes tudi oblastem, ki so dvignile obtožbo. Trgovec se je branil, da je dotične besede rabil bolj v šal. Sodišče ga je obsodilo na pet mesecev zapora in 1000 lir globe — toda pogojno.

Donavski most med Jugoslavijo in Rumunijo

Iz Beograda poročajo, da pri Brzi Palanki neprestano sondirajo teren in iščejo primeren prostor za zgradbo mostu čez Donavo, ki naj veže Jugoslavijo z Rumunijo. Enaka dela se vrše na rumunski strani. Most pri Brzi Palanki bi zvezal dve važni prometni žili jugoslovenskih državnih železnic z rumunsko železnico. Ena teh žil je slovita transverzalna proga Bordeaux — Odesa, druga pa transbalkanska proga Prahova — Niš — Kotor. Tako bi Rumunija, Poljska in Češkoslovaška dobile direktno zvezo z morjem.

Rekord glede nezakonskih otrok

ima Avstrija in v Avstriji zopet Koroška. Tako je izračunal dvorni svetnik dr. V. Hetke na Dunaju, bivši vodja oddelka državnega statističnega urada za prebivalstvo gibanje. Izračunal je, da je v Avstriji ena četrtina vseh otrok nezakonskih, na Koroškem pa ponekod celo do 80%. Na drugem mestu glede nezakonskih otrok je Švedska, na tretjem Nemčija.

Potvorbe zgodovine

SUBJEKTIVNO TOLMAČENJE ZGODOVINE. — POTVORJENI ALI PODTAKNjeni izreki slavnih mož.

Znano je, da je zgodovina tisti veda, ki se najbolj potvarja in razlaga pač tako, kakor se zdi posamezniku, ki jo piše ali pa struji ali stranki, kateri služi. Tako n. pr. vemo iz najnovejšega časa, iz svetovne vojne, da Italijani pri Vittoriju Venetu na Benečanskem niso dosegli absolutno nikakršne zmage, ker se je avstrijska vojska sama in prostovoljno razšla, da tako sankcionira revolucijo in novo dobo, kljub temu pa se v vseh italijanskih šolah uče, da je ta zmaga odločila svetovno vojno. Kakor se potvarja zgodovina sama, tako se potvarjajo pa tudi zgodovinski izreki slavnih mož ali pa se jim kar podtikajo, čeprav jih nikdar niso izrekli.

Tako je n. pr. danes povsod znan izrek, ki bi naj ga bil izrekel francoski kralj Ludovik XIV.: »L'État c'est moi!« — država sem jaz. Ludovik pa je bil, posebno v prvih letih svojega vladanja vse prej kakor bahač ali nadutež in je vedel, da bi se bil s takimi besedami samo osmešil. Pravijo, da je izrekel te besede kot 16-leten deček dne 13. aprila 1655 v parlamentu. Tedanji njegov govor je bil sicer moški in zelo odločen, a teh besed ni bil izrekel. Tudi Voltaire, ki je pisal veliko delo o kralju Ludoviku XIV. in ki pripoveduje marsikako anekdoto o njem, ne ve o tem nič poročati.

Če zgodovinar govori v šoli o švedskem državniku Akslu Oxenstiernu, ali če sploh kje pride v pogovor, bo vsak citiral njegove besede: »Ljubi sin, ti ne veš, s kako majhno pametjo se vlada svet!« (Au nescis, mi fili, quantula prudentia mundus regatur!) Pregledali pa so vsa Oxenstiernova pisma, ki jih hrani kodanjska narodna knjižnica, a tega stavka le niso našli nikjer. Nadaljno raziskovanje je nedvomno dognalo, da jih Oxenstierna sploh nikdar ni niti napisal niti izgovoril, pač pa se je bil nekako tako izrazil papež Julij III. napram nekemu portugalskemu menihu, ki se mu je čudil, kako more obvladovati ves svet.

Nerazdružljiva s Cezarjem sta Rubi-

kon in stavek: »Kocka je padla«, ali »kocka naj pade!« Te besede naj bi bil izrekel slavní vladar starih Rimljanov, ko je jahal čez Rubikon. Če pa pregledamo Cezarjevo delo »Državlanska vojna«, smo kar presenečeni, ko Rubikona niti ne omeni in sploh nanj ne misli in da tudi nič ne ve o kaki odločitvi, ki naj bi bila z Rubikonom v zvezi. Ta govorica je nastala šele po Plutarhu, ki je pa pisal več kot 100 let po Cezarjevi smrti in seveda ni mogel vedeti, kaj je takrat Cezar mrmral, ko je šel nad Pompeje. Prav tako ni res, da bi bil slavne besede »Eppur si muove!« — in vendar se vrtil, izrekel znameniti astronom Galileo Galilei. V resnici pa je te besede prvi izrekel abbé Trilly v Parizu l. 1761., torej 128 let za Galileijem.

V protestantskih knjigah čitamo skrajna vsaki strani, da je bilo geslo jezuitskega reda: »Namen posvečuje sredstvo!« Zastonj so jezuiti izjavili sto in stokrat, da to ni res, a imeli so prav, kajti ta rek je zapisan šele v slavnem Pascalovem delu »Lettres provinciales.« Imel je navado in namen prebrskati vsa še tako neznatna dela španskih in flamskih jezuitov, in vse kar je tam našel, je pripisal jezuitom v splošnem. Pa tudi Paskal ni dobil tega izreka v nobenem delu kakega jezuita, ampak le nekod stavek: »Mi popravljamo napake sredstev s čistostjo namena.«

Pa tudi novejšim pregovorom in rekom se ne godi nič bolje kot starim, tudi te so ponaredili ali jih sploh kar komu pripisali. Vojkovodja Cambrone naj bi bil baje rekel pri Waterloo: »La garde meurt et ne se rend pas!« — garda umrje, a se ne vda. V resnici pa je ustvaril ta stavek šele časnikar Rougemont, dočim je Cambrone na poziv, naj se vda, odgovoril čisto drugače, tako, da tu ne moremo napisati. Docela potvorjene so pa naposled tudi Goethejeve zadnje besede: »Več luči!«, ki naj bi pomenilo — več izobrazbe. Rekel je le slugi: »Odprí okno, da bo prišlo v sobo več svetlobe!« Takih in sličnih potvorb je še brez števila.

Kapitalizem

POJEM. — ŽRTVE KAPITALIZMA. — BEG Z DEŽELE KOT NJEGOVA POSLEDICA.

Stojimo pred različnimi vprašanji, ki jih bo treba reševati in rešiti. Eno takih socialno tako pomembnih vprašanj je tudi razludenje dežele. Ta pojav pa ni samoroden, ampak segajo njegove korenine zelo daleč in tako globoko, da ni tako lahko slediti njegovemu izvoru.

Prvi vzrok je vsekakor kapitalizem. Dasi je ta beseda vedno na ustih inteligenta in preprostega človeka, vendar ni njen pojem dovolj jasen. Naj ga predočimo vsaj v njegovih bistvenih potezih. V ta namen moramo seči par sto let nazaj, v čase merkantilizma, to je onega gospodarskega sistema, ki stremi za kopičenjem državnega bogastva. Prva taka gospodarsko-politična šola se je otvorila na Angleškem. Izrazit zastopnik merkantilistične politike je bil tamkaj Cromwell, na Francoskem Colbert, v Nemčiji Fridrik Veliki in v Avstriji Jožef II. Bistvo merkantilizma je bilo: Denar ustvarja trgovino in trgovina denar. Merkantilizem si je osvajal pravico nad vso produkcijo. Iz pojmovanja merkantilizma je rasla tudi potreba po pospeševanju gospodarskega življenja. V smislu zahtev novega časa — ki pa so se po nazoru knezov in njih uradništva krile z njihovimi osebnimi interesi — so vladarji podpirali in pospeševali one prvine gospodarstva, od katerih so si nadejali »napredek«. Poljedelstvo je bilo neupoštevano. Kar pa se je do 19. stoletja razvilo na industriji — in ravno na njej je bistveno slonela nova gospodarska kultura — je pripisati smotrenemu ravnanju in inicijativi birokracije. Kompliciran sistem odredb — premije, privilegij, trgovsko-politič-

ne ugodnosti itd. — je položil temelj novemu gospodarskemu življenju in je rodil gonilne sile v interesiranih gospodarskih subjektih. Iz teh so zrastle nove gospodarske oblike.

A teh novih gospodarskih oblik in delavnosti niso povzročili vladarji. Odločilen za ves poznejši čas do danes je bil preobrat, ki je nastopil v drugi polovici 18. stoletja. Prinesla ga je nova liberalna ideja, t. j. vera v blagoslovljen učinek svobodnega in neoviranega delovanja zasebnih gospodarskih subjektov. Le ti so prevzeli voz, ki so ga dotlej vozila kljuseta birokratizma.

Liberalna ideja se je tik pred početkom 19. stoletja zgostila v jasen gospodarsko-političen program, čigar temelj je bil nauk francoskih narodnih ekonomov, imenovanih fiziokrati, osebno pa narodno-gospodarski sistem škotskega profesorja Adama Smitha. V njegovi individualistični ideji je bil osnovni princip stremljenje po zasebni koristi. To stremljenje da uravnava naravni zakon, tako da služi istočasno tudi splošnemu blagostanju. Z najpopolnejšo gospodarsko svobodo se bo sam po sebi razvil najpopolnejši gospodarski in družabni red. Tako je učil idealni Smith. Dočim pa so fiziokrati učili, da je edino poljedelstvo produktivno, je bilo Smithu produktivno vsako delo, ki ustvarja trajno koristne stvarne dobrine.

Iz te gospodarske svobode so poglajale nove delujoče sile — kapitalizem ali kapitalistično podjetje.

Kapitalizem je gospodarski način, čigar specifična gospodarska oblika je podjetnost in njen namen pa pomnožitev tvarnega premoženja ali

profit. Tvarna vrednota, ki se v ta namen porablja, je kapital.

Značilna za pojmovanje te gospodarske oblike je brezosebnost. Lastniki podjetij ostajajo namreč v ozadju. To se očituje osebno v takozvanem afektnem kapitalizmu, kjer stopajo namesto prejšnjih osebnih kapitalistov ali kapitalističnih družb brezosebne delniške družbe ali neznani delničarji. Namesto prejšnjih osebnih lastnikov vidimo papirnate enote-efekte. Ti se na posebnem tržišču — efektivni borzi — kupujejo in prodajajo kakor vsako drugo blago. Kdo ve, kdo in kje so lastniki (delničarji) kakega pomembnega podjetja, od katerega zavise tisoči delavnih rok!

Ta revolucionarna sila je zaigrala svojo prvo pesem na račun poljedelcev, kajti zemeljskim veleposestnikom je bila zemlja predmet za visoke zemljiške rente, ki so jih plačevali najemniki-kmetje in rokodelci. Na teh rentah so se ti veleposestniki mogli preleviti v veletržce in bankirje. Ko so izsesali poljedelce, so obkolili industrijo in trgovino.

Kapitalizem si je znal ustvariti tako mogočne postojanke, da je danes absoluten gospodar tvarnih dobrin in poljubno narekuje ne le gospodarskemu, ampak tudi duhovnemu življenju. Njegov duh in njegova volja sta stalna čuvarja blagovnega trga.

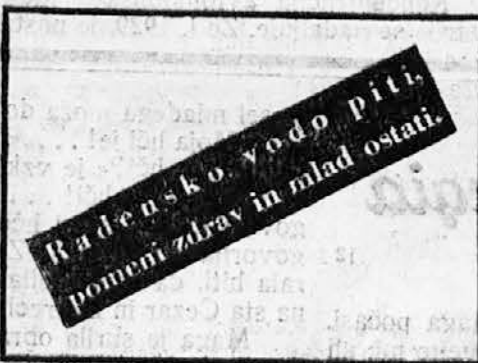
A kapitalizem ni monopoliziral le gospodarskega življenja, to je: on se ne dotika le finančnega, industrijskega in trgovskega življenja ter politične moči. Osvojil si je vse življenjske po-

trebsčine in si podredil celotno javno življenje. On vlada tudi nad kulturnim življenjem in je tako postal življenjsko vprašanje. Njegov duh odseva iz naše duševnosti, naši vzori so njegovi otroci. — Vsi smo postali njegovi oboževalci ali boljše: sužnji.

Še najmanjša njegova sila je bila do nedavno na kmeta. Danes je tudi v tem pogledu drugače, dasi je od vseh gospodarskih subjektov kmet edini, ki je od trga še najmanj odvisen in je v svojem gospodarstvu nekak zaključen gospodarski organizem. Saj je tudi on vedno bolj navezan na zamenjavo proizvodov. Z rastočimi potrebami se vedno bolj oddaljuje resnični gospodarski neodvisnosti. Z odvisnostjo od trga pa postaja vedno večja žrtev kapitalizma. To ni nikaka težka naloga, kajti prvič ima kapitalizem mogočne postojanke in drugič ima opraviti s šibkimi poedinci. Bilo je pač vedno tako, da je šel pritisk v smeri najmanjšega odpora. In ravno od kmečke strani je najmanjši, ker živi v tej armadi vsak zase.

Povprečni indeks kmečkih pridelkov iz l. 1929. je bil 1548, industrijskih surovin, izdelkov in kolonijalnega blaga pa 2110. Te številke kažejo dovolj naravno nesorazmerje med cenami agrarnih in drugih proizvodov. Cene agrarnih pridelkov so veliko pod ceno kolonijalnega in tekstilnega blaga, to je onega blaga, ki ga kmečka hiša najbolj potrebuje. Kmet torej razmeroma ceno prodaja in drago kupuje.

To je jasen dokaz, koliko mora kmet žrtvovati kapitalizmu.

»Potem pa mi dajte 297 tolarjev in križec« je odgovoril vojak.

Bismarck je takoj uvidel, da ima pred seboj ne samo hrabrega vojaka temveč tudi zelo prebrisanega človeka, ki si zna pomagati iz vsake zadrege ter mu je smehljaje se, izročil 297 tolarjev in železni križec.

Otroški miling Podmladko Rdečega križa

V nedeljo se je vršilo, kakor smo že poročali, v mestnem parku tekmovalstvo otrok in šolske mladine v raznih tehnik in vožnji z otroškimi vozili. Tekma se je vršila pod vodstvom priznanih prijateljev mladine gg. Mirka Ravterja, P. Cestnika in Ivana Lavrenčiča. Rediteljstvo so opravljali gozdovniki. Doseženi so bili sledeči rezultati: S k i r o: deklice 3 leta: 1. Lavrenčič Metka; dečki 4 leta: 1. Glumac Lazar; 5 let: 1. Pfrimer Wolfgang; 6 let: 1. Blanke Ernst, 2. Homec Marijan, 3. Ločnik Boris; 8 let: 1. Blanke Otto, I. skupina deklice: 1. Thalmann Helga, 2. Serianz Edita, II. skupina deklice: 1. Černič Barica, 2. Brandstädter Erika, 3. Merčun Sonja; 10 let: I. skupina dečkov: 1. Zorko Erlih, 2. Mihorko Milovan, II. skupina dečkov: 1. Dernovšek Janez, 2. Černič Dušan, deklice: 1. Skušek Silva. — T e k (navadni): do 9 let dečki: 1. Kalout Herbert, do 10 let dečki: 1. Skala Uroš, 2. Blaustejner Branko, 3. Kovačič Marijan, do 12 let dečki: 1. Mračac Boris; skavti: 1. Kardinar Jožef, 2. Kocmut Drago, 3. Stiebler Branko; deklice: 1. Ussar Inge, 2. Rungaldier Inge, 3. Kotik Lotte. — Tek v vrečah: dečki: 1. Vanek Janez, 2. Skala Iljoša, 3. Vanek Jurij. — Štafeta: dečki: 1. realka I. 2. mešč. šola. — T r i c i k l i: dečki: 1. Manuči Lujo (Osijek), 2. Sanci Davorin, 3. Stefin Milanček, deklice: 1. Dokša Olga. — O b r o č i: dečki: 1. Sedmak Drago, 2. Klemenčič Mirko, deklice: 1. Černič Stazika, 2. Zalokar Sonja. — B i c i k l i: dečki: 1. Strmšek Pavelček, 2. Baš Uroš, 3. Juriš Herman. — Vsi navedeni tekmovalci dobe kot nagrado za doseženi uspehi lične diplome, ter se pozivajo, da jih dvignejo od sobote naprej v trgovini »Sport-Roglič« na Grajskem trgu. — Čestitamo k uspehu!

Član Vodnikove družbe, ali si že pridobil družbi enega novega člana?

Denar ali odlikovanje?

V nemško - francoski vojni je kralj Viljem naročil grofu Bismarcku, da naj izroči nekemu vojaku, ki je pokazal prav posebno hrabrost, železni križec I. razreda. Bismarck je vojaka takoj poklical k sebi in se hotel prepričati o njegovem mišljenju. Zato ga je vprašal, kaj bi raje sprejel: 300 tolarjev ali pa železni križec.

Vojak je nekoliko pomišljal, nato pa mirno vprašal, koliko je vreden križec. Bismarck mu je pojasnil, da 3 tolarije, ostala vrednost pa se ne da izraziti v številkah.

Sport

Sodniška sekcija, službeno.

Prijateljsko tekmo mladine Rapid:Železničar dne 8. t. m. ob 16. uri na igrišču SK Rapida sodi gosp. Bergant; prijateljsko tekmo SK Svoboda: SK Železničar rez. dne 9. t. m. ob 16. uri na igrišču SK Železničar sodi g. Marinič. Načelnik.

ISSK Maribor, lahkoatletika sekcija.

Drevi ob 19. uri važen sestanek na igrišču. Načelnik.

Mariborski zimskosportni podsavez.

Glavna skupščina JZSS bo v nedeljo dne 15. VI. dopoldne v beli dvorani hotela Union v Ljubljani. Ponovno pozivamo člane, da pošljejo svoje delegate ali pa vsaj pooblastila pravočasno podsavezu. Odhod delegatov iz Maribora dne 15. junija ob 5.30. Če je dovoljena polovična vožnja, bo o tem obvestil JZSS vse člane v službenem glasilu. — Tajnik.

Ceneni avtomobili spet prevladujejo

Nimamo še točnega pregleda o sedanjem stanju ameriške avtomobilske produkcije. Zdi se pa, da je zaznamovati zopetni narast produkcije napram zadnjim mesecem l. 1929., ko je silno padla. Vključno temu pa je produkcija v prvih mesecih 1930 še vedno za 40% manjša nego v istih mesecih 1929.

Fordove tvornice so si opomogle napram mogočni konkurenci General Motors, predvsem radi znižanja cen, ki ga je Ford izvedel decembra 1929. Tako je bilo mogoče, da je Ford v pr-

vih mesecih letošnjega leta skoro dosegel številke prvih mesecev prejšnjega leta, krog 6000 do 7000 vozov mesečno.

Iz tovarn General Motors so samo Olds-mobili in Chevroleti dosegli številke, ki se vsaj približno dajo primerjati z lanskoletnimi. Težki in večji vozovi, Buick, Cadillac, La Salle, ter srednji, Marquette, Oakland in Pontiac, pa izkazujejo izredno močno nazadovanje.

Pri tretjem koncernu, Chryslerjevem, so razmere nekoliko ugodnejše nego pri General Motors, ker so se razmeroma dobro držali Dodge, Chrysler in De Soto, dočim je bilo treba produkcijo Plymoutha znatno omejiti. Produkcija Nash-vozov, ki so nekaj časa na evropskem trgu, zlasti v Nemčiji, imeli velike uspehe, je padla skoro za polovico, Packard za 25%. Ostale tovarne pa imajo zaznamovati nazadovanje produkcije do 60%.

Danes izkazuje avtokonzum v Ameriki, da se kupujejo pretežno ceneni in lahki vozovi. Od 305.000 vozov, ki so bili izdelani v februarju, je bilo 146.000 Fordov in 115.000 Chevroletov. To se pravi, da je težišče konzuma prešlo na cenene vozove.

Zanimive so številke glede prodaje raznih vozovnih tipov tekom minolega leta: Ford z 1.300.000 je na prvem mestu; slede Chevrolet z 780.000, Essex z 190.000, Nhippet z 162.000, Buick z 156.000, Dodge z 116.000, Nash z 105.000, Oldsmobile z 89.000, Plymouth z 85.000, Chrysler z 84.000, Studebaker z 75.000.

Koncentracija avtomobilske industrije se nadaljuje. Že l. 1929. je nastal

Chryslerjev koncern, ki je prevzel Dodge, De Soto in Plymouth. Januarja 1930 sta se združila Studebaker in Pierre-Arrow.

S pocenitvo je pričel Ford meseca decembra 1929, sledil je Chevrolet v januarju 1930 in tudi Whippet in Hudson. Začudilo pa je, da niso sledile ostale tovarne, ampak so cene celo dvignile.

Prva ljubezen ne zarjavi...

O zanimivem koncu davnega ljubezenskega romana poročajo iz Cassina v Italiji: 84-letni Bernardin Cataldi se je poročil z 67-letno Terezijo Fiorenzo, ki jo je ljubil pred 50 leti in takrat 17-letno dekle zaprosil za roko. Toda ona se je

takrat zagledala v drugega in se tudi z njim poročila. Bernardino pa je odšel v svet in se tudi poročil. Pred meseci pa si je zaželel v Ameriki, kjer je živel, da bi umrl v svoji domovini, in vrnil se je z dolarji. Bil je že vdovec, in njegova prva ljubezen, Terezija, je bila vdova. Ponovno je čez 50 let zaprosil svoj prvi ideal za roko, zakaj umreti ni hotel sam. Terezija ga tokrat ni odbila. Za ženitovaniško potovanje sta šla na romanje nekje v bližini.

Za sokolske zletne dni v Beogradu je zletni odbor zasigural 160.000 sob za goste. Zletni odbor računa, da bo izven sokolskih gostov prišlo te dni v Beograd najmanj 150.000 drugih gostov.

Preselitev pisarne!

Naznanjamo cenj. občinstvu, da smo svojo pisarno preselili iz Aleksandrove c. 24 v

Jurčičevo ulico 8
(hiša gremija)

„Vardar“ delniška zavarovalna družba
Inspektorat Maribor

1699

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

113

»Ničesar ne vem,« je dejala Maga počasi. »Sklepam samo, to je vse!... Toda povejte mi, ali ste bili kdaj v ožjih stikih z Lukrecijo? Ali ste jo videli... Ali je kdaj govorila z vami?...«

»Žal, da... v mojo nesrečo.«

»Lukrecija je dala umoriti svojega soproga, nesrečnega vojvodo Bisaglieskega, ki niti ni ovrnil njene častihlepnosti, niti njenih pregreh. Strast, močnejša od neštetihi strasti, ki so prebivale dotlej v njenem srcu, je edina mogla tirati Lukrecijo do tega umora... Ali vas je Lukrecija ljubila?«

»To je mogoče, gospa...« je dejal Ragastens z nekim pridržkom.

»Zdaj sem prepričana, da je bilo tako. Lukrecija je morala v svoji žarki domišljiji zasnovati načrte, ki so bili zavrženi. Odtod njeno maščevanje.«

»Vse, kar govorite, je čista resnica!...«

Maga se je blede nasmehnila.

»Vidite, kako dobro poznam Lukrecijo,« je dejala majaje z glavo.

»Toda, kaj ste mi rekli, gospa? Da Lukrecija ni stregla Beatrici po življenju!... Po čem sklepate to?...«

»Saj vam pravim, da poznam Lukrecijo. Ona vas je hotela zadeti v dno srca. Ne samo, da vam je hotela pripraviti trpljenje, nego iskala je tudi kakih posebno rafiniranih muk za svojo tekmo.«

»Groza vas je poslušati,« je dejal Ragastens, bled kakor zid.

»Smrt,« je nadaljevala starka, »ni trpljenje v Lukrecijinih očeh. Vajena umora, je ona nehala smatrati smrt za strašno kazen. Ono ubija samo takrat, kadar hoče naglo odstraniti kako zapreko. Toda kakor hitro ji je do maščevanja, se Lukrecija, nasprotno, boji, da ji ne bi smrt ugrabila njene žrtve. Ona jo bo umorila, da, toda počasi, ne s sunki bodala ali s strupeno pijačo; strla ji bo srce, pokrila jo bo s sramoto in jo vrgla pred vas takrat, ko bo nesrečnica rajši trnela smrt kakor en sam vaš pogled nase — in tistikrat se bo Lukrecija pasla nad obupom vaju dveh, sledila vama bo ter nevidno prisostvovala vajnemu temnemu nočnemu...«

»Oh!... To je strašno, kruto!« je kriknil Ragastens s hropenjem brezupne bolesti. »Ta ženska je torej resničen satan!...«

In prijel je Maga za roko.

»Toda odkod jo tako poznate?... Kako ste mogli tako natanko uganiti njeno dušo?... Torej prihajate tudi vi zaradi nje... In je ona tudi profi vam zasnovala kako strašno maščevanje?... In je tudi vam tako zagrizena, besna in neusmiljena sovražnica?«

Nekaj hipov je Maga gledala Ragastensa s svojimi mrklimi očmi, nato pa, z mirom, ki je pre-

tresel mladega moža do dna duše, je odgovorila:

»Moja hči je!...«

»Vaša hči?« je vzkliknil vitez v strmeči grozi.

»Da, moja hči!... Vam se zdi nečuvnost, da govorim mati o svoji hčeri, kakor sem pravkar jaz govorila o Lukreciji! Zares, strašna mati sem morala biti, da sem rodila dvoje bičev božjih, kakršna sta Cezar in Lukrecija!...«

Maga je skrila obraz v obedne dlani, in kruto ihtenje jo je popadlo za grlo. V njenem glasu je bila tako grozna bridkost, obup te uboge ženske je bil tako globok in brezmejen, da je Ragastens, ves pretresen od sočutja, za trenotek pozabil svoje lastno gorje.

»Vi ste dober človek,« je dejala Maga, ko ji je odleglo; »pomilujete me... Prav sem vas sodila.« Vstala je, kakor da se hoče umakniti v čimnato, katero ji je bil dal ribič na razpolago.

»Za svojo zarčenko,« je dejala, »se ne bojte smrti... Saj vam pravim, da smrt ni maščevanje v očeh Lukrecije Borgia!...«

»Česa naj se torej bojim?« je vprašal vitez zamolklo.

»Lukrecija je pisala Cezarju... In Cezar je ob tej uri nemara že na poti proti Capreri...«

Maga se je odstranila. Ragastens, kakor okamenel od groze, je omahoval in jeciljal s tesnobo, izpod katere se je porajala čimdalje hujša besnost — jeciljal ime, ki mu ga je bila zaklicala kot temno prorokbo:

»Cezar!...«

LXV.

Pomirjeni Borgia.

Nekaj dni je bilo preteklo po prihodu abata Angela v Caprerski grad. Lukrecija je z mrzlično nestrpnostjo čakala, da pride Cezar, ki mu je bila poslala še enega sla. V njeni lastni kakor v duši njenega brata je bil stari Borgia obsojen. Toda čakala je še...

Angelo je bil razložil svoj načrt. Trebalo je bilo privedi staro čarovnico v grad. Kadar bo tu, bo ravnala starka sama.

Lukrecija je obsipala abata z vprašanji, kdo da je ta starka, ki jo je bil privedel s seboj. Toda Angelo je mogel odgovoriti le to, kar je vedel, in tega je bilo malo.

Sklenila je torej pustiti abatu Angelu prosto roko.

Njegova prva skrb je bila, navdati starca z nemejenim zaupanjem. Posrečilo se mu je. In četudi se je stari Borgia ponoči še vedno zaklepal s trikratnim zapahom, četudi je spal še nadalje vsak večer v drugi sobi, vendar so napadi njegove groze ponehali po uspešnem prizadevanju abata Angela.

Začel je celo odhajati iz gradú; zvečer se je upal tuintam na breg morja, kjer se je izprehajal s počasnimi koraki, premišljuje o številnih pismih, ki jih je prejemal vsako jutro, ter pripravljaje pisma, ki jih je hotel poslati Cezarju in markiju de Roccasanta...

Sicer pa so zdaj prihajale iz Rima ugodnejše novice. Zdelo se je, da se bo vstajala, ki se je bila razširila vsled Cezarjevega poraza, zadušila v

svojem lastnem pepelu.

Zdaj je papež že premišljal, kdaj se mu bo spet mogoče vrniti v Rim. In prav to je razlagal svojemu zaupniku abatu Angelu nekega večera par dni po abatomem prihodu, ko sta se obadva izprehajala po morskem bregu ob znožju skal. Nekoliko dalje spredaj in zadaj so spremljali papeža njegovi stražniki.

»Pri dobri Madoni Piedigrottski,« je dejal Aleksander, »nič žal mi ni, da sem izpremenil svoje poletno bivališče, dragi moj Angelo. Tivoli me je nazadnje že dolgočasil. Tukaj imam morje, neizčrpen vir duševnega in telesnega zdravja... Zdi se mi, da sem se pomladil za deset let... Kakšen se ti zdim?«

»Nikdar še nisem videl vaše Svetlosti tako cvetočih lic...«

»To prihaja od morja, vidiš... Kakšen pokoj! Da, Angelo, že nekaj dni se čutim čisto okrepljenega... Večinoma se imam zahvaliti svoji hčeri... Kakšno čudovito narav ima ta dobra Lukrecija! Niti za hip me ni zapustila; ni mi prenehala dajati poguma... Toda, to še ni vse, Angelo. Res sem dospel semkaj z bridkimi in srditimi mislimi v srcu, toda zdaj ne čutim več moči, da bi kaznoval upornike... Moja volja je, da bodi odpuščanje vse-splošno. Hočem, da se odpro vse ječe; hočem, da do najoddaljenejšega potomstva ostane ta velik zgled milosti, nad katerim bo strmel ves svet... V odpuščanju je neskončna sladkost... Če bi ti vedel, kakšen mir deli to trpinčeni duši!...«

In bolj zamolklo, kakor sam pri sebi, je dodal: »Če jaz odpuščam, bo morda tudi meni odpuščeno!«

V tem trenutku se je na morskem bregu razločno zarisala črna srnca. Starec jo je videl, ter se oklenil Angelove roke; mahoma ga je bila zopet popadla groza.

»Ali vidiš!...« je dejal s tesnobnim glasom.

»Da, vidim... Vaša Svetlost naj se ne boji ničesar... Poklicati hočem stražnike...«

Senca se je bila približala, bila je črno oblečena ženska. Angelo je osupnil, ko jo je spoznal. Bila je Maga!...

LXVI.

Življenje za življenje!

Abatova usta, ki so se bila že odprla, da bi poklicala stražnike, so se zopet zaprla. V tem hipu se mu je zazdelo popolnoma gotovo, da je napočila peževa zadnja ura.

»Ni vredno klicati,« je zamrmral starcu na uho, »to je nenevarna reva iz obmorja.«

Stopil je par korakov nazaj, bledega lica in gorečih oči, predstavljaje si dramo, ki se je imela igrati na tem zapuščenem pesku obrežja...

Rosa Vanozzo se je polagoma približala papežu ter obstala pred njim. Starec ni videl njenega obraza, napol zakritega s črnim pajčolanom, s katerim si je bila ogrnila glavo.

»Kaj hočete?« je vprašal osorno.

»Govoriti sama z Rodrigom Borgia,« je odgovorila čudna beračica ter se sklonila tako, da jo je slišal samo papež. In takoj je dodala:

VRTNI KONCERT

se bo vršil 3 krat na teden in sicer vsako sredo, soboto in nedeljo, vedno le ob lepem vremenu na vrtu pivovarniške restavracije „Union“ (preje Gätz)
Se priporoča Ivana Dolničar

Nove razglednice!

Izšlo je 60 krasnih posnetkov Maribora in okolice. Za preprodajalce odgovarjajoče cene. Trgovina s papirjem F. Novak, Gosposka ulica. Založba 179 krajevnih posnetkov. 1256

Otomana,
nova Din 500 na prodaj. Židovska ulica 4/II, dvorišče. 1556

Za kolportažo
Slovenskega Naroda sprejme mlade osebe Hinko Sax, Maribor. 1628

Po dvigu konkurza

tvrdke Maks Durjava & Co., Maribor, Gregorčičeva 24, so v zalogi še velike množine vseh vrst moškega perila, srajce iz cefirja, poplina, panama, športne in bele srajce, nočne srajce in spodnje hlače vseh vrst, kakor tudi različni cefirji, popelini, šifoni i. t. d. in se bo od danes naprej prodajalo to blago izdatno pod tvorniško ceno.

V zalogi je tudi velika izbira pižam in blaga za pižame.

Prodaja se vrši na veliko in na drobno edino le v tovarni: Gregorčičeva ulica 24. 1213

Peko

čevlji

podružnica Maribor
Aleksandrova cesta 9

Znamka pravega poznavalca. Eleganca, prileganje k vsaki nogi, prvovrstni material in izdelek, nizka cena. 1694

Dražbeni oklic.

Dne 28. julija 1930 dopoldne ob 10. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin, zemljiška knjiga Koroška vrata vl. št. 138. Cenilna vrednost: Din 140.696.90, najmanjši ponudek: Din 79.214.45.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča v Mariboru.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IX

dne 30. maja 1930

Zahvala

Za obilne dokaze iskrenega sočutja povodom težke izgube našega ljubega očeta, starega očeta, strica, brata, gospoda

Ivana Breganta

izrekamo tem potom vsem najiskrenejšo zahvalo. Posebej se zahvaljujemo pevskega in glasbenega društva „Drava“, društvu U. J. Ž. i B., zdravniku dr. Franu Pavliču, prečasnemu duhovščini, g. Tumpeju za gniljiv nagrobni govor, vsem darovateljem vencev in šopkov ter vsem, ki so nepozabnega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti. 1664

Maribor, dne 6. junija 1930.

Žalujoča rodbina Bregant.

Gostilna „Hoste“ v Radvanju

priredi na binkošno nedeljo in v ponedeljek

velik vrtni koncert

Dobra štajerska vina. Mrzla in topla jedila. Postrežba točna. Na obilen obisk vljudo vabi gostilničarka. 1673

Rabljen

Auto OPEL

zaprt, pet sedežni, šestcilindrski, v zelo dobrem stanju na prodaj. Cena Din 35.000.--. Ogleda se in preizkusi pri zastopstvu Chevrolet, Trg svobode št. 6. Telefon 28-50. 1695

Na binkošni ponedeljek v gostilni

Pavešič (Scheragg) Kamnica
pojedina jagnjetine in odojčka

s koncertom

V globoki žalosti naznjava tužno vest, da je našin srčno ljubljeno, nad vse dobri soprog in brat, gospod

Josip Gvajc

nadgeometer v pokoju

dne 6. junija 1930 po mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Truplo nepozabnega prepeljemo z Dunaja v Maribor.

Maribor, dne 7. junija 1930

Ida, roj. Hama, soproga. Tone, profesor, brat.

VELIKA PRODAJA

POLETNIH NOVOSTI!

Več sto novih vzorcev bemberg svile

„ „ „ „ kristal svile od 22 Din naprej

„ „ „ „ japonske foulard svile od

52 Din naprej

Velika izbira izgotovljenih oblek po najnovejših vzorcih.

TRGOVSKI DOM, MARIBOR

Kis za vlaganje

Spirit za vlaganje

Tel. 25-80

JAKOB PERHAVEC. MARIBOR, Gosposka ulica 9

Tel. 25-80

Gospodično sestanovalko

tudi dijakinjo sprejemem takoj ali pozneje, soba je velika in čista in s souporabo kopalnice, na željo s celo oskrbo. Naslov v upravi lista. 1645

Kupim kuhinjske kredence, stole,

razno pohištvo, obleke, čevlje, otroški voziček, plačam v gotovini. Pismene ponudbe na Makor, Ruška cesta 35. 1647

Trgovski lokal v Mariboru,

v sredini mesta, kjer je bila več let dobro iščoča trgovina, se odda v najem. Pojasnila Srečko Pihlar, Gosposka ul. št. 5. 1648

Časopisni inserati

pri Hinko Sax, Grajski trg. 1654

Iščem dobro stanovanje

za dve dijakinji, po možnosti blizu parka. Ponudbe pod: »Solčno« na upravo »Večernika«. 1642

Gospoda sprejemem kot sestanovalka.

Židovska ulica 12-I. 1644

SODNA DRAŽBA.

Dne 10. junija 1930 se vrši v Pobrežju pri Mariboru, Zrkovska cesta št. 10 ob 9. uri dopoldne dražba pisarniške opreme (pisalni stroj, omara za spise, pisalne mize etc.) različnih strojev, stelaž, kadi, barv in kemikalij, 2 elektromotorjev, tehtnic, vozov itd.

Dne 11. junija 1930 pa pri okrajnem sodišču v Mariboru ob 10. uri v sobi št. 27 dražba nepremičnine vl. št. 394 k. o. Pobrežje, obstoječe iz hiše št. 10 Zrkovska cesta, tovarniških poslopij in iz zemljiških parcel v skupni izmeri 52 a 17 m² v cenilni vrednosti Din 406.686.90. Najmanjši ponudek za nepremičnino znaša Din 207.939.50, vadij pa Din 40.670.—. Inventar, cenilni zapisnik in dražbeni pogoji so interesantom v pisarni podpisanega konkurznega upravitelja med uradnimi urami (8.-12. in 3.—6.) na upogled, kjer se tudi dajo ustmena pojasnila.

Dr. Bučar Eduard, advokat, Maribor, 1660 Aleksandrova cesta 12, pritičje.

V nedeljo in ponedeljek

koncert v gostilni »Krčevinski dvor«, Franc Vogrin. 1692

Perica,

katera bi sprejela v pranje brivsko perilo, naj se oglasi v brivnici Novak, Aleksandrova c. 22. 1690

Kavarna »Evropa«

povečan binkoštni program s komičarjem Sivly-Gärtner etc. 1689

Otroški voziček,

skoraj nov prodam. Meljska c. 12-I. 1691

Umivalnik z ogledalom prodam,

Naslov v upravi lista. 100

Veliko, prazno sobo oddam

takoj zakonskemu paru ali samostojni dami. Magdalenska ul. 77, nova kolonija. 1693

Iščem stanovanje,

sobo in kuhinjo za tri osebe s 1. julijem ali avgustom v mestu. Studenčih ali Pobrežju. Plačam takoj za 1 leto v naprej 3000—4000 Din. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »A. S. 1886«. 1653

Potnika

z malo kolekcijo, kateremu so vsi kraji v Sloveniji dobro znani, vzajem v svoj avto na trajno potovanje seboj. Ponudbe pod 50.— do 80.— Din. 1671

Prodam nedograjene vile,

oddaljene 5 minut od Glavnega trga, 10 let davka proste, z letnim donosom Din 48.000, za Din 450.000.—. Vprašati v Mariboru, Smetanova ulica 59. 1675

Opremljeno sobo

z električno lučjo, posebnim vhodom oddam takoj za Din 300.— mesečno. Vprašati v Stritarjevi ul. 5-I. 1682

Dva dijaka sprejemem na stanovanje

z zajtrkom. Naslov: Krekova ul. 14-I. vrata št. 4. 1672

Bučno olje,

pristno in dobro, priporoča tovarna bučnega olja J. Hochmüller, Maribor, Taborska ulica. 1681

Hiša

s trgovskim lokalom, lepa enonadstropna, mansarda, brez popravil, dvoriščno poslopje, velik vrt, ugodno na prodaj. Maribor, Magdalensko predmestje. Dopisi pod 385.000 na upravo »Večernika«. 1680

Posečajte hotel, restavracijo

»Mariborski dvor« Oset. Prenočišča, kopalnice, garaže, hotelski avto. 1677

V VINOTOČU KLEMENČIČ

Sv. Peter dobite izvrstno vino po Din 10 in 14 liter. 1683

Staro opeko, vrata, okna,

prodam. Kavarna Union, Meljska c. 12. 1676

Trda drva

kratko žagana, ceneno na prodaj. Električna žaga M. Obrat, Tattenbachova ulica. Telefon 2094. 1685

Prodam trafiko.

Naslov v upravi lista. 1684

Stanovanja,

solčna v novih stavbah z dvema sobama oddam. Vprašati Smetanova ul. št. 54. 1674

GOSTILNA PLOHL, Tezno.

Jutri koncert. Pojedina pečenih in ocvrtih piščancev. Dober vinček in sveže pivo v sodčkih. 1702

Prisilna prodaja

sodnijsko zaseženega pohištva se vrši v Delavski ulici 61 (nova kolonija) dne 14. junija ob 15., na kar se opozarja interesente. 1588

Birnska darila

najceneje pri J. Mulavec, Maribor, Kralja Petra trg 1. Ogled neobvezen, neugajajoče se zamenja ali vrne denar. 1509

Stole vpletam

s prvovrstno trstiko in sprejemam v popravilo vsakovrstne košare in sita. Josip Antloga, košarski in sitarski mojster, samo Trg svobode, zraven mestne tehtnice. 529

Sobo in črkoslikanje,

barvanje fasad izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. IX

Posredovalnica Iv. Godina, — Maribor

Tattenbachova ulica 19-1, prodaja: Boljše kmečko posestvo, obsegajoče 35 oralov, njiv, travnikov, sadonosnik, 1 oral novo nasajenega vinograda z lepim gozdom, gosposka hiša z gospodarskim poslopjem. Cena 250.000 Din. Posestvo v izmeri 56 oralov, od tega 35 oralov lepega gozda, ostalo njive in travniki, z inventarjem. Za 230.000 D. Manjše krasno posestvo, meri 15 oralov, njive, travniki, sadovnjak, 3 orali vinograda in gozd. Cena 220.000 Din. Lepo posestvo, pri tovarnah, arondirano. Cena 250.000 Din.

Hišo z gostilno in žago, blizu postaje in pri drž. cesti. Cena po dogovoru. Žago venecijanko, v bogatem lesnem kraju, poleg nova hiša. Cena 150.000 D. Hišo z gostilno in mesarijo, 10 min. od Glavnega trga v Mariboru. Cena Din 350.000.

Dve izvrstno iščočji gostilni »Periferija« Maribor. Graščinska posestva, boljše kmečka in manjša posestva, hiše, vile, trgovske lokale in gostilne. Vse vrste posestev, hiš, vil, gozda posestva itd. iščem za svoje reflektante. 1685

Prostor primeren za lokal

se odda. Vprašati: Jug, Meljska cesta št. 59. —1—

Kam za binkoštno praznike?

Naj pride staro, mlado k meni! — Postregel vsem po meri, cenil bom pošten — s piščanci, pekrčanom pristnim, in jedili, da vsi gurmani bodo se razveselili. — Pri veselici tam »Poštele« — bodo duše se razvnele — a kegljači pridite na svoj račun, — zletel k meni bo — »Perun«... — Jože Tomše, Pekre (preje Kmetič). 1697

Izletniki v Spodnje Radvanje

ne pozabite na moj krasen senčnat vrt, novo urejeno kegljišče, lepe sobe, krasno okoličje, prvovrstno postrežbo v vsem. — Imam jedila in zdravila za vse. Za praznike vas vse vabi A. A. Lobnik, restavracija, Sp. Radvanje. 1697

Mizarstvo Ciril Razboršek,

Taborska ulica 22, izdeluje pohištvo in renoviranja. XV

Vrh Habakuka

vinotoč otvoren 1649

Sprejem pridnega delavca

na stanovanje. Koroška cesta 74.

Dobro vino

iz lastnih vinogradov, liter po 12 in 14 Din priporoča vinotoč Vezjak, Splavarska ul. 6. 1638

Kako dober je Mlenik

proda poceni Karol Pugač, Maribor, Trg svobode 3. 1562

Za birmo

kupite svojemu birmancu foto-aparat, ker ga bo ta najbolj razveselil. Foto-centrala Vlašič, Trg svobode št. 6. 1492

Hitro popravilo ur,

ceneno in točno z 1—5letnim jamstvom pri tvrdki A. Stojec, Maribor, Jurčičeva ulica št. 8. Po stenske in stoječe ure se pride na dom. XVII

Kranjske klobase,

prvovrstne in kislo zelje na debelo za gostilničarje in na drobno za vsakega dobavlja trgovina, Meljska cesta 24. 1526

Gramofone

popravlja najbolje in najceneje mehanična delavnica Justin Gustinčič, Tattenbachova ulica. 14. 692

Predtiskanje najmodernejših vzorcev,

kakor tudi popravilo svilenih nogavic v ateljeju za perilo Rupnik, Slovenska ulica 20. 833

Elektroinštalacije,

montaže vil, stanovanj, tovarniških poslopj vsaka montažna popravila, popravila motorjev najcenejše izvršuje Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ul. 16. Velika izbira svetilk, elektroblaga, motorjev po konkurenčni ceni. XII

Jutri dne 8. junija

se bo otvorilo kopališče v Bistrici pri Limbušu. Cene zmerne. Za obilen obisk se priporoča Antonija Gaube. 1701

TRENCH COAT

za
dame in gospode
IDEALNO OBLAČILO
za
zimo in leto!

L. ORNIK
KOROŠKA 9.

Srečke državne razredne loterije

Zrebanje I. razreda 20. kola bo 8. julija 1930.

Polovica vseh srečk zadene.

Din 200.000* — št. 37.560 v I. razredu

Din 80.000* — št. 27.599 v I. razredu

Glavni dobitki, izžrebani na pri meni kupljene srečke v ravnokar dovršenem žrebanju 19. kola:

Din 200.000* — št. 83.302 v V. razredu

Din 250.000* — št. 58.824 v III. razredu

kakor tudi mnogo dobitkov po Din 40.000.—, 30.000.—, 20.000.—, 10.000.— itd. Naročite srečke za novo (20.) kolo takoj pri meni po dopisnici z natančnim Vašim naslovom in na kakšne srečke želite igrati. Srečke se že razpošiljajo. Stari igralci dobijo doposlane srečke brez naročila. (To so igralci, katerim so se srečke pošiljale po pošti.)

Če naročite srečke pri meni, imate velike izgleda na velike dobitke.

1665

Anton Golež, Maribor, Aleksandrova cesta 42

Poiskusite naše nove pekarske specialitete

kakor: **Stole a la cokosette**, sijajne v okusu in trajne

Samostanske rogličke iz francoskega testa

Pravi tirolski sadni kruh (ni za zamenjat z drugimi izdelki) v vsaki velikosti, trajen

Gastlinski prepečenec v vseh oblikah, izvrstno čajno pecivo, veselje vsake gospodinjice

Pravi opatijski prepečenec, izvrstnega okusa

in naši vsestransko znani in priljubljeni **orehovi roglički**, **požunjski upognjanci** - n vinske palčice, venčasti kolači itd.

Pekarna Schmid, Maribor, Jurčičeva ulica 6

Preprodajalci popust!
Pošilja se na vse strani!

TOVARNA GLASBIL IN GRAMOFONOV

Gramofoni	od Din 298.— dalje
Mandoline	136.—
Violine	95.—
Gitare	207.—
Trombe	505.—
Počne harmonike	85.—

8361

PRODAJALNA: TRG SVOBODE
Nova Scherbaumova zgradba

EKSPORTNA HISA „LUNA“ LASTNIK: A. PRISTERNIK

Maribor, Aleksandrova cesta štev. 19

Za pomladansko sezijo, binkoštno praznike in birmo **nudim** bogato zalogo in sicer:
Otroške nogavice, par od Din 5- naprej, črne, drap, sive, rjave in bele moške nogavice od Din 5- naprej, damske nogavice od Din 7- naprej, flor nogavice od Din 12- naprej. Za kakovost prevzamem polno garancijo! Nadalje nudim vezene pro m od Din 75 naprej, čipke m od Din 1- naprej. Razni sukanec, prejšico za vezenje, šivanke, gumbe in druge potrebščine za krojače in šivilje po brezkonkurenčnih cenah. Lastna pletilnica in predtiskarija! Srajce, spodnje hlače, kravate, palice, dežnike v bogati izbiri po znižanih cenah. Otroške usnjene čevljičke in sandale ročno delo od Din 24- naprej. Svilene trake od Din 1- naprej. 1212

Lepa obleka za mal denar

Dobro moško blago v vseh barvah in modernih vzorcih, **3 m** za kompletno obleko samo **Din 180-.**

Cela obleka po sporočilu prsne širine, trebušnega obsega in hlačne dolžine **samo Din 330-.**

Vpošiljatev se izvrši pri predplačilu zneska ali po povzetju franko vsake pošte, nezacarinjeno.

Arnold Weisz,
expedit, **Levice 42 CSR.**

1524

Otvoritev pisarne!

Advokat
DR. LEO GOZANI
v Mariboru

si usoja naznaniti da je otvoril svojo
odvetniško pisarno
v Mariboru
Aleksandrova cesta 12

Maribor, v juniju 1930. 1670

PIJTE ZA ŽEJO IN OKREPITEV

„Chabeso“

Brezalkoholna, osvežujoča namizna pijača, pripravljena z mlečno kislino, brez vsake umetne barve in čistim sladkorjem. — Zahtevajte povsod »ORIGINAL - CHABESO«. Vsaka CHABESO-steklenica predvidena je s pasico in oznako »Original-Chabeso« zaprto. Z zakonom zaščiteno. — Tovarna „CHABESO“, Maribor, Aleksandrova 162a. 1560

Antiseptično preparirana

Je znatno bolj zdrava in zanesljiva. Zahtevajte jo povsod izrecno.

PARNA BARVARNA IN
KEMICNA CISTILNICA
PAVEL NEDOG

Gosposka ul. 33, telefon 2170
Razlagova ul. 22, telefon 2282

Ležalne stole

za solnčenje, **pleteno pohištvo**, potnekošare, galanterijo, drobnarije, parfumerijo, vrvarske izdelke, motvoz itd. 1302

nudi najugodnejše

Drago Rosina
Maribor, Vetrinjska ul 26

Spominjajte se CMD!

Velikanska klet
velikanski sod
vinotoč Sok
Meljski hrib 4
otvorjen 1659

„SIDRO“ PRAZENE MESANICE KAVE

Three Anchor	1/4 kg	Din 27-.
Special mešanica	1/4 „	24-.
I.	1/4 „	21-.
II.	1/4 „	18-.
III.	1/4 „	15-.
IV.	1/4 „	13-.
Kava Hag mali zavitek	„	14-.
Kava Hag veliki zavitek	„	27-.

1669

Z. ANDERLE

MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 20

VELETRGOVINA H. J. TURAD

MARIBOR, ALEK/ANDROVA CESTA 7

Prodajalna jugoslovanskih tovarn za obleke

prinaša sledeče sezijske znamenitosti:

Obleke za gospode **Din 240, 290, 350, 390, 490, 690**

Modne hlače **Din 89-., 140-., 150-., 180-.**

Ranglane za gospode **Din 600-.**

Obleke za otroke od 3—10 let:

Din 115-., 130-., 135-., 150-., 170-.

Mornarske obleke od 3—10 let:

Din 130-., 150-.

VELETRGOVINA H. J. TURAD

MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 7

1675

WEKA
MARIBOR

kuhinjsko pohištvo

WEKA
MARIBOR

spalne sobe

WEKA
MARIBOR

železno pohištvo

WEKA
MARIBOR

tapecirano pohištvo

WEKA
MARIBOR

vrtno pohištvo

WEKA
MARIBOR

posteljina XVIII

WEKA
MARIBOR

linoleum

WEKA
MARIBOR

dobavlja vse za udobno
stanovanje

»JDEAL«
MARIBOR

**Parna pralnica in
kem. čistilnica**

Centrala: Frankopanova 9
Podružnica: Vetrinjska 7
Pride in dostavi se na dom

Sivi lasje

dobivajo naravno barvo in mladostno svežost brez
barvanja. Že 20 let izkušeno. Natančnejša pojasnila
brezplačno. — A. ZORKO — MARIBOR. Poštni
predal 80. 1352

**Vinotoč
Karol Soss**
otvorjen

**Dražba zastavljenega blaga
v Mariborski zastavljalnici**
Gospodsk ulica 46 1659

bo v sredo, dne 11. junija 1930, efektna dražba od
9.—12. ure dop. Dragocenosti od 14.—18. ure dop.

Zahvala

Podpisani se zahvaljuje tem potom podpor-
nemu društvu

**„LJUDSKA SAMOPOMOČ“
v Mariboru**

za točno izplačilo pripadajoče podpore po smrti
našega očeta g. Ivana Breganta in priporočamo
to prekoristno društvo vsakomu v takojšnji pri-
stop. 1686

Maribor, dne 6. junija 1930.

Zalujoči sinovi.

Najboljši 742

in najcenejši nakup
nogavic, rokavic, pe-
rila ter vseh modnih
in šiviljskih potrebščin
Modna trgovina

ANTON PAŠ
Maribor, Slovenska ul. 4

**Inserirajte
v
„Večerniku“**

Kdor pozna dvokolo, le

WAFFENRAD STEYR
kupil bo

Glavno zastopstvo in zaloga:

BOGOMIR DIVJAK, MARIBOR
GLAVNI TRG 17

Mehanična delavnica, poniklovalnica in emajliranje: Ključavničarska 1.

Vsa v to stroko spadajoča dela se izvršujejo hitro in solidno ter po naj-
nižjih dnevnih cenah.

Za orožnike, finančno stražo in državne nameščence pri nakupu dvokoles
znižane cene in posebne plačilne olajšave. 1667

Izredna prilika

2000 parov damskih modnih čevljev

Din 169.-

v vseh velikostih, tako dolgo dokler traja zaloga

Rata

Maribor, Aleksandrova cesta 7 1658

**Povečana in novo urejena specialna
mehanična delavnica**

Justin Gustinčič

Maribor, Tattenbachova ulica 14

sprejema vsa v to stroko spadajoča dela kakor: popravila koles, motornih
koles, gramofonov, šivalnih strojev, otroških vozičkov itd.

Lastni zavod 1668

za emajliranje in poniklovanje. Vsa popravila se izvršujejo z garancijo,
in po zelo nizkih cenah. Nadomestni deli, pneumatike itd. vedno na zalogi.

Pristopajte k „Vodnikovi družbi“!

B.M.W.

Za ture sport!

Znižane cene!

**Bayerische Motoren-Werke
München**

Zastopstvo tovarne

ER. FASCHING

Delavnica B. M. W.

„Magneto“ K. Dadieu, Maribor

Kralja Petra trg 1 Državna c. 22-23 1666

